

Fővárosi Ítéletőábla

16.Gf.40.281/2022/9-I.

A Fővárosi Ítéletőábla a dr. Békefi László Tamás ügyvéd (cím3) és Boráné dr. Matkó Mária ügyvéd (cím9) által képviselt cég3 2007 Korlátolt Felelősségű Társaság „f.a.” (cím2.) felperesnek a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (cím10, ügyintéző: dr. Stanka Gergely ügyvéd) által képviselt alperes1 (cím1) I. rendű és a cég2 Lízing Zártkörűen Működő Részvénytársaság (cím1) II. rendű alperessel szemben kártérítés és más megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2022. július 7-én kelt 10.G.41.235/2020/109-I. számú ítéletével szemben a felperes által benyújtott fellebbezés folytán – nyilvános tárgyaláson – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletőábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a perköltségre is kiterjedően megváltoztatja, és kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 9.062.000 (kilencmillió-hatvankétezer) eurót és ezen összeg után 2008. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó, az Európai Központi Bank által alkalmazott mindenkori alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek 15 napon belül 3.900.000 (hárommillió-kilencszázezer) forint + áfa összegű első- és másodfokú perköltséget és külön felhívásra, az államnak 1.773.200 (egymillió-hétszázhetvenháromezer-kétszáz) forint illetéket.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 934.800 (kilencszázharmincnégyezer-nyolcszáz) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból és 385.200 (háromszáznyolcvanötezer-kétszáz) forint illetékből álló első- és másodfokú együttes perköltséget, valamint külön felhívásra, az államnak 1.326.800 (egymillió-háromszázhuszonhatezer-nyolcszáz) forint illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes (felperes2) a „kizárólagosan off shore tulajdonban álló” című 12 szám alatti 6143 m² alapterületű üzletház és udvar (a továbbiakban: egyéb1) korábbi bérelője. Az I. rendű alperes a bérleti szerződést bérbeadóként megkötő cég8 (a továbbiakban: cég8) jogutódja. A II. rendű alperes a egyéb1 megvásárlására kölcsönt nyújtó cég2 jogutódja. A perben nem álló cég3 (a továbbiakban: cég3) a per során cég4.-vé átalakult, egyedüli tagja a felperesben 50 %-os tulajdoni részesedéssel rendelkező cég5 (a továbbiakban: cég5) off shore társaság. A egyéb1-at korábban tulajdonló, perben nem álló cég8 üzletrészeit az I. rendű alperes jogelődje számára a cég6 (a továbbiakban: cég6) értékesítette. Az cég8 tulajdonosa az cég7 S.A. (a továbbiakban: cég7) elnevezésű társaság volt.

[2] A felperes cégnyilvántartásba 2007. december 10-én bejegyzett tulajdonosa volt – mások mellett – a cég3 jogelődje, a cég5. A per során a felperes a cég3 100 %-os tulajdonába került.

[3] A II. rendű alperes és a cég9 (utóbb a II. rendű alperesbe beolvadt) céltársaságként (SPC) létrehozták a cég10 cég3 Ingatlanhasznosító Zrt.-t (a továbbiakban: cég10), amely megszerezte az cég8 100 %-os tulajdonát „mintegy 38.000.000,- euróért”, a II. rendű alperes jogelődjei által biztosított kölcsönből.

[4] A II. rendű alperes jogelődje, a cég2 2008. március 19-én finanszírozási ajánlatot adott a egyéb1 tekintetében, egy ún. céglízing konstrukciónak nevezett szerződéshez segítségével. A finanszírozási ajánlat szerint az cég8 bérbe adja az ingatlant a felperesnek határozott időre, amely szerződés alapján a felperes albérletbe adja az ingatlant, a befolyó albérleti díjakból fizeti az cég8nak a bérleti díjat, amely az cég8 tulajdonosának a II. rendű alperes jogelődjeitől felvett kölcsöne visszafizetését szolgálja. A bérleti szerződés határozott időtartama egybeesett az cég8 tulajdonosa részére folyósított kölcsön futamidejével. A II. rendű alperes jogelődjei vételi jogot engedtek a felperes részére az 100 %-os üzletrésze tekintetében. Ennek segítségével a felperes 15 év (helyesen: 17 év) elteltével névértéken szerzi meg az cég8ban 100 %-os tulajdonos cég10 100 %-os tulajdonrészét és ezzel közvetve az ingatlant.

[5] Az ajánlat elfogadását követően az alábbi szerződések megkötésére került sor.

[6] 2008. augusztus 12-én az cég8 mint bérbeadó és a felperes mint bérelő bérleti szerződést (a továbbiakban: bérleti szerződés) kötöttek a egyéb1ra. A bérleti szerződést a felek több alkalommal módosították.

A bérleti szerződés 2.1. pontja szerint a bérlet tárgya az cég8 kizárólagos tulajdonát képező egyéb1 volt.

A bérleti szerződés 2.2. pontja szerint a bérelő 204 hónap határozott időtartamra vette bérbe a bérleményt. A bérleti szerződés hatályba lépésének időpontja azon időpont volt, amikor a

cég10 megszerezte a bérbeadó üzletrészeinek 100 %-át. A 7.1. pont értelmében a bérleti szerződés megszűnik a határozott idő lejártával, a bérbeadó rendkívüli felmondásával, a bérbeadó és a bérlő közös megegyezésével és az ingatlan teljes megsemmisülésével. A 7.3.1. pont alapján a bérbeadó jogosult volt a bérleti szerződést a hatályos vonatkozó jogszabályi előírások mellett felmondani, amennyiben a bérlő bérleti díj és/vagy a mellékkötelezettségek tekintetében fizetési kötelezettségének teljesítésével késedelembe esett és a bérbeadó teljesítésre történő írásbeli felszólítása ellenére a felszólítás kézhezvételétől számított 15 napon belül annak nem tesz eleget. A 7.3.2. pont értelmében amennyiben a bérleti szerződés 7.3.1. a) vagy c) pontjában foglalt felmondási ok áll fenn, úgy a bérbeadó a bérlőt a következményekre történt figyelmeztetéssel írásban felszólítja a teljesítésre. Amennyiben a bérbeadó a figyelmeztetésnek a felszólítás kézhezvételétől számított 15 napon belül nem tesz eleget, a bérbeadó további 30 napon belül írásban felmondással élhet, a felmondás a közlésének napját követő hónap utolsó napjára szólhat. A felmondás hatálytalanná válik, ha a felmondás közlésének napjáig a bérlő a szerződésszegést orvosolja. A 7.3.5. pont szerint felmondás esetén a bérlőnek a bérleti szerződés 8.2. pontjában meghatározott teljes tartozása lejárttá válik, a már teljesített bérleti díjakat a bérbeadó jogosult megtartani, a bérlő pedig köteles a bérlet eredeti időtartamából hátralévő időre járó bérleti díjak összegét a bérbeadónak egy összegben megfizetni.

[7] A felek 2008. október 13-án és 2009. január 27-én a bérleti szerződést módosították.

[8] Az cég7 mint eladó és a cég6 mint vevő 2008. augusztus 21-én üzletrész adásvételi megállapodást kötöttek, amellyel az cég7 eladta az cég8 tulajdonában lévő üzletrészét „2.330.000.000 Ft-ért”, majd a cég6 9.000.000 euróval kevesebbért továbbadta azt a cég10-nek. Az adásvételhez a finanszírozást a cég2 nyújtotta.

[9] Szintén 2008. augusztus 21. napján a cég2 kölcsönszerződést kötött a cég10-lel az ingatlant tulajdonló cég8 100 %-os tulajdoni hányadát megtestesítő üzletrész megvásárlásának finanszírozása céljából. A megállapodás 1.2. pontjában rögzítésre került, hogy a társaság törzstőkéje 100 %-át megtestesítő üzletrész tulajdonosa az cég7, aki a kölcsönszerződés aláírásának napján üzletrész adásvételi szerződést kötött a cég6-nal. Ennek alapján a cég6 4.391.560,82 euró vételár megfizetése ellenében szerezte meg az üzletrészt az cég7-től. A kölcsön célja az volt, hogy annak összegéből az adós az üzletrész teljes vételárát az üzletrész adásvételi szerződésben foglaltak szerint megfizesse.

[10] Ugyanezen a napon, 2008. augusztus 21-én a cég2 mint hitelező kölcsönszerződést kötött az cég8-val mint adóssal, az adósnak tagi hitel jogcímen fennálló tartozása refinanszírozására.

[11] Szintén ezen a napon a cég2 mint jogosult és a felperes mint kötelezett óvadéki szerződést (a továbbiakban: óvadéki szerződés) kötött a kölcsönszerződések szerinti adósi

kötelezettségek biztosítására 2.000.000 euró összegben. Az óvadéki szerződést a kölcsönök és járulécai megfizetésének biztosítása céljából, az üzletrész adásvételi szerződésből, illetve a cég2 csoporthoz tartozó cég10-nek az cég7pel vagy a cég6nel szemben fennálló követelése biztosítása céljából kötötték.

Az óvadéki szerződés 1.3. pontja szerint a cég2 és a felperes a kölcsönök futamidejére határozott idejű bérleti szerződést kötnek a egyéb1 hasznosítására, amely bérleti szerződésből eredő díjbevételek a kölcsönök visszafizetésének fedezetét képezik. Az 1.5. pontban rögzítették, hogy a felperesnek tudomása van arról, hogy az cég8 a cég10-be be fog olvadni. A 2.1. pont szerint a felperes a kölcsönök és járulécai megfizetésének biztosítása céljából, illetve az üzletrész adásvételi szerződésből a cégcsoporthoz tartozó cég10 cég7pel szemben a cég6nel szemben fennálló követelés biztosítása céljából kötelezte magát arra, hogy a kölcsönök folyósításának előfeltételeként, azt megelőzően 2.000.000 euró összeget a jogosultnak óvadékba ad. A 2.5. pont értelmében, ha az cég2 vagy a cég10 a kölcsönökre vonatkozó fizetési kötelezettségeinek esedékességgkor nem tesz eleget, a jogosult követelését jogosult az óvadékból közvetlenül kielégíteni.

[12] Ugyancsak 2008. augusztus 21-én a cég9 és a II. rendű alperes kötelezettként és eladóként és a cég11. (a továbbiakban: cég11), jogosultként és vevőként vételi és eladási opciók alapításáról kötöttek szerződést.

A szerződés 3.1. pontja alapján a cég11t a cég2 kölcsönszerződések fennálltának idejére (opciós időszak lejártá) vételi jog illette meg az üzletrészre az üzletrész névértékének megfelelő összeg értékével egyenlő vételár fejében. A vételi jog gyakorlására a vevő legkorábban kizárólag a cég2 kölcsönök folyósításának napjától számított 4 év elteltével volt jogosult. A cég2 kölcsönök maradéktalan visszafizetése előtt a vételi jog gyakorlásának érvényességi feltétele a cég2 írásos beleegyezése volt az üzletrész vevőre történő átruházásához. A beleegyezés megadásának az volt a feltétele, hogy a kölcsönök visszafizetésére a vevő a cég2 számára elfogadható biztosítékot nyújtson. A 3.2. pont szerint a vevő vételi jogát az opciós időszak kezdetét követően az opciós időszak lejártáig az eladónak címzett, cégszerűen aláírt írásbeli nyilatkozattal gyakorolhatta. A 3.3. pont alapján a vevő a megállapodás szerinti vételi jogát az eladó írásban (helyesen: az eladó írásbeli hozzájárulásával) átruházhatta valamely OECD tagállam jog szerint bejegyzett megfelelő anyagi háttérrel rendelkező gazdasági társaságra, feltéve, hogy a kijelölt társaság a megállapodásokban foglalt kötelezettségeit az eladóval szemben teljeskörűen átvállalja. Az eladó a vételi jog átruházásához szükséges hozzájárulás megadását észszerű indok nélkül nem tagadhatta meg. A 4.2. pont szerint az eladó az eladási jogot a vevőnek adott a cég2 kölcsönök és a vételár megfizetésére irányuló írásos felszólítással/nyilatkozattal gyakorolhatja. Az eladó az üzletrész tulajdonjogát a cég2 kölcsönök és a vételár maradéktalan megfizetéséig fenntartotta. Amennyiben a vevő a felszólítás/nyilatkozat kézhezvételétől számított 60 napon belül nem fizeti meg a cég2 kölcsönöket és a vételárat, az eladó jogosult az üzletrészt harmadik személyeknek értékesíteni.

[13] 2009. november 9. napján a cég11 és a felperes vételi jog gyakorlójának kijelöléséről szóló megállapodást kötöttek, amelyben a cég11 véglegesen és visszavonhatatlanul vállalta, hogy az opciós szerződésben írt időszak lejártakor „vételi jogának gyakorlására” (helyesen: vételi joga gyakorlása esetén) a felperest jelöli ki, és erről a vételi jog gyakorlásával egyidőben a vételi jog kötelezettjét értesíti. A vételi jogos vételár megfizetésére a felperes volt köteles. A vevő kijelölés ellenértékét a felek 3.000.000 euró

összegeben határozták meg. Az ellenérték megfizetésére a felperes legkésőbb 2011. december 31. napjáig volt köteles.

[14] 2010. szeptember 29-én az cég8 100 %-os üzletrészt a cég10 a alperes1.-re (az I. rendű alperes közvetlen jogelődje) ruházta át, majd 2010. október 25-én úgy határoztak, hogy a cég10 és az cég8 2010. december 31-ével beolvadnak az I. rendű alperes (jogelődje)be.

[15] Az I. rendű alperes jogelődje a felperessel 2008. augusztus 12. napján kötött bérleti szerződést 2010. november 18. napján közjegyzői szám ügyszámon kelt közjegyzői okiratba foglaltan 2010. december 31. napjára felmondta. A felmondás alapjául a bérleti szerződés 7.3.1., 7.3.2., és a 4.1.3. pontjaira hivatkozott. Az I. rendű alperes jogelődje felszólította felperest, hogy a fennálló 170.413.793 forint lejárt és nem vitatott bérleti díj tartozását és járulékait haladéktalanul fizesse meg. Felszólította továbbá, hogy a bérleti szerződés 7.3.5. pontja alapján további összesen 35.204.475 svájci frankot fizessen meg a bérbeadó részére 2011. január 30. napjáig és a bérleményt 2010. december 31. napján rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban bocsássa a bérbeadó birtokába.

[16] A felperes a felmondásban megjelölt határidőben az ingatlant nem ürítette ki. A felperes kiürítési kötelezettségének önként nem tett eleget, ezért végrehajtási ügyszám szám alatt végrehajtás indult, amelyben a végrehajtást fogatosító elrendelte az ingatlan rendőrségi közreműködéssel történő kiürítését. A felperes által kezdeményezett eljárásban a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2012. május 15. napján kelt 2.Gf.76.079/2011/11. számú ítéletében megállapította, hogy a felperes bérleti díj hátralékra vonatkozó fizetési kötelezettségre megjelölt határidő eredménytelen elteltére tekintettel a bérbeadó jogosult volt a bérleti jogviszony felmondására. Rögzítette, hogy a felmondás joghatályos kézbesítésére 2010. november 18. napján került sor, az abban megjelölt felmondási idő a jogszabályi előírásoknak megfelelt.

[17] A 2011. december 29-én kelt okirat szerint a cég5 mint engedményező a felperessel szemben fennálló 8.562.050 euró és járulécai követelését a cég3-re engedményezte.

A 2012. február 22-én kelt Egyesített nyilatkozat engedményezésről elnevezésű okirat szerint „alulírott tanú4, mint a cég5 igazgatójaként (képviselőjeként) úgy nyilatkozom, hogy a nevezett társaság mint engedményező a cég3.-re engedményezte a cég6 és a felperes1.-vel szemben fennálló teljes, alábbiakban részletezett követelését: 2.000.000 euró óvadékra cég3 részére nyújtott tagi hitelből származó követelés, 9.052.050 euró önerő biztosítására – a cég6 üzletrész vásárlására a cég3 által közvetített és garanciavállalásával – nyújtott kölcsönből származó – bármely jogcímen, bármely jogalany felé fennálló követelés. Engedményes az engedményezett követelésekből származó igények érvényesítése kapcsán az engedményező helyébe lépett.”

[18] A hitelező jogelődjének a bérleti szerződésen alapuló 170.413.793 forint tartozás ki nem egyenlítése miatt a felperessel szemben kezdeményezett felszámolási eljárásban a Fővárosi Törvényszék 2011. május 21. napján kelt 7.Fpk.01-10-011151/42. számú végzésével elrendelte a felperes felszámolását, amelyet a Fővárosi Ítéltábla 2012. május 7. napján kelt 12.Fpkf.45.069/2011/9. számú végzésével helybenhagyott.

A felperes felszámolási eljárásában az I. rendű alperes hitelezői igényt jelentett be, amelyet a felperes felszámolója vitatott. A vitatott hitelezői igény elbírálása iránt folyamatban volt, többször megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék 34.Fpkh.395/2019/79. számú, a Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.606/2021/6. számú végzésével helybenhagyott határozatával az I. rendű alperes hitelezői igényének nyilvántartásba vételét jogerősen elutasította.

[19] 2012. augusztus 24. napján a felperes tulajdonosa, a cég3 hitelezőként kérte 2.500.000 euró tagi kölcsön, valamint 8.562.050 euró kártérítés jogcímén fennálló követelése nyilvántartásba vételét. A felperes felszámolója a 2.500.000 euró követelést nyilvántartásba vette, míg a 8.562.050 euró kártérítés jogcímén bejelentett követelés nyilvántartásba vételét elutasította. A hitelező kifogására a Fővárosi Ítéltábla 18.Fpkhf.44.227/2015/3. számú jogerős végzésével – a Fővárosi Törvényszék 7.Fpkh.01-13-000074/26. sz. végzésének fellebbezett részét megváltoztatva – kötelezte a felszámolót a cég3 hitelező 8.223.616 euró összegű hitelezői igényének nyilvántartásba vételére.

[20] A cég3 által a jelen per alperesei ellen szerződésen kívül okozott 9.062.000 euró és járulékai összegű kártérítés megfizetése iránti perben a Fővárosi Törvényszék 24.G.43.998/2017/40. számú ítéletével a cég3 keresetét elutasította. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 16.Gf. 40.074/2019/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.323/2019/5. számú ítéletében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Kifejtette, hogy amennyiben a harmadik személy a gazdasági társaságnak szerződésszegéssel vagy más magatartással a társasági vagyon terhére hátrányt okoz, a társasági vagyon értékvesztése miatt a gazdasági társaság tagja nem érvényesíthet a harmadik személlyel szemben kárigényt arra hivatkozással, hogy a társasági részesedésében – amely saját vagyónának a része – is értékvesztés (kár) következett be.

[21] A felperes módosított keresetében az alperesek 9.062.000 euró és annak 2008. október 21-től a kifizetés napjáig járó, a rPtk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatai egyetemleges megfizetésére kötelezését kérte, elsődlegesen szerződésszegéssel okozott kár, másodlagosan a szerződés megszűnésekor esedékes elszámolás, harmadlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén. A 2021. október 25-én érkezett keresetváltoztatásában kérte ezen túl az I. rendű alperes 5.448.000 euró és 3.600.539 svájci frank, 67 rappen, valamint ezeknek a 2018. január 1-jétől a kifizetés napjáig járó, a rPtk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamata megfizetésére kötelezését, elsődlegesen a szerződésszegéssel okozott kár, másodlagosan a szerződés megszűnésekor esedékes elszámolás címén. Kérte az alperesek perköltsége megfizetésére kötelezését is.

[22] A keresete alapjául szolgáló tényállás körében előadta, hogy az I. és II. rendű alperesek jogelődjei, valamint a perben nem álló további cégek és az ő részvételével olyan speciális céglízing konstrukció jött létre, amely szerződésrendszer célja az volt, hogy közvetett módon, az cég8 100 %-os üzletrészen keresztül megszerezze a egyéb1 tulajdonát.

[23] E szerződéses konstrukció alapján tagjától, a cég5től kapott tagi kölcsön felhasználásával 9.062.000 euró összegű önerőt szolgáltatott annak érdekében, hogy a II. rendű alperes és jogelődje által alapított, az I. rendű alperes jogelődjének minősülő cég10 az cég8 100 %-os üzletrészt megvásárolhassa. Az üzletrész ellenértékéből az önerő összegét a cég5 teljesítési segédként közvetlenül az cég7 részére fizette meg.

[24] Az cég8 üzletrésze további 4.391.560,82 euró összegét a cég10 a II. rendű alperes jogelődjétől kapott kölcsönből finanszírozta, míg ezt meghaladóan a II. rendű alperes jogelődje az cég8 addigi kölcsöntartozásait 24.608.038,70 euró összegben refinanszírozta.

[25] Hivatkozott arra, hogy a rendelkezésére bocsátott tagi kölcsön összegének visszafizetésére a Fővárosi Ítéltábla 18.Fpkhf.40.227/2015/3. számú végzésével kötelezte. A 9.062.000 euró az opciós szerződés 6.1. pontja alapján az általa gyakorolható vételi jog ellenértéke volt.

[26] Állította, hogy az önrész összegét ő, nem pedig a megbízottjaként az ügylet kapcsán eljáró cég6 biztosította. Másodsorban arra hivatkozott, hogy a cég6 bizományosként járt el, majd követelését rá engedményezte.

[27] Az opciós szerződés és a cég11val 2009. november 9-én kötött megállapodás alapján ő lett volna jogosult a vételi jogot gyakorolni, szerződéses várománya volt az cég8 üzletrészen keresztül a egyéb1 tulajdonának megszerzésére, e jog gyakorlását azonban az alperesek jogsértő módon megghiúsították.

[28] Az elsődleges keresete körében az alperesek károkozó, jogellenes magatartásaként azt jelölte meg, hogy a II. rendű alperes és jogelődje az opciós szerződés megszegésével 2009. december 22-én a cég10 üzletrészt – ezáltal közvetve a egyéb1 tulajdonjogát – az I. rendű alperes jogelődjére, a alperes1.-re ruházta át, majd 2010. szeptember 29-én a alperes1. a cég10-től megszerezte az cég8 üzletrészt. Végül 2010. október 25-én a cég10 és az cég8 2010. december 31-i hatállyal a alperes1.-be beolvadt, lehetetlenítve ezáltal az opciós jogának gyakorlását. Hivatkozott a rPtk. 229. § (1) bekezdésében és 312. § (2) bekezdésében foglaltakra.

[29] Ezen túl az cég8 bérbeadóként megalapozatlanul, bérleti díj tartozás hiányában, a fedezetül szolgáló óvadék fel nem használásával és nem a szerződésnek megfelelő eljárással mondta fel a bérleti szerződést, ezáltal a rPtk. 312. § (3) bekezdése szerinti szerződésszegést elkövetve megfosztotta a egyéb1 birtokától, és attól, hogy a bérleti szerződés teljesítése által eleget tehessen a szerződéses konstrukcióból eredő kötelezettségeinek.

[30] Hivatkozott a rPtk. 344. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra, az alperesek közös károkozására. Álláspontját alátámasztandó a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 229. § (1) bekezdése alapján anyagi jogerő hatással bíró határozatok tartalmára hivatkozott. E körben utalt a Kúria Gfv.VII.30.226/2020/19. számú ítéletében foglalt azon megállapításra, miszerint a perbeli szerződéses konstrukció célja az volt, hogy céglízing útján az ügylet tárgyát képező egyéb1at megszerezze. Hasonlóképpen minősítette a szerződéses jogviszonyt a Fővárosi Törvényszék 47.Pf.637.194/2020/10. számú jogerős ítéletében is. Kitért a Kúria Gfv.VII.30.323/2019/5. számú ítéletére, amely megállapította, hogy ő, és nem más nyújtotta az önerőt az cég8 üzletrésze megvásárlásához, és ezáltal ő jogosult a kártérítésre is. Utalt még a Fővárosi Ítéltábla 18.Fpkhf.44.227/2015/13. számú végzésére is, amely a tagi kölcsön visszafizetésére őt, és nem a cég6t kötelezte.

[31] A „másodlagos” keresete alapjául hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 319. § (2) bekezdésében foglaltakra, arra, hogy a cég6 megbízottjaként csökkentett áron adta el az cég8 üzletrészt a cég10-nek, és a szerződéses jogviszony megszűnése következtében a peres felek között elszámolási kötelelem keletkezett, amelyben az üzletrész csökkentett áron történt megszerzésére tekintettel a különbözet összege a részére visszajár.

[32] A jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereseti kérelme alapjául a rPtk. 361. § (1) bekezdésében foglaltakra, arra hivatkozott, hogy a cég10 csökkentett áron szerezte meg az cég8 üzletrészt, amely árendedményhez az ő terhére, jogalap nélkül jutott. Az önrész megfizetése folytán a vagyona csökkent, amely a cég10-nél, majd végső soron az I. rendű alperesnél vagyonnövekedést eredményezett.

[33] A csak az I. rendű alperessel szemben érvényesíteni kívánt további keresetét 2021. október 25-én terjesztette elő. Annak alapjául előadta, hogy a jogellenes felmondást és birtokbavételt követően a egyéb1at az I. rendű alperes és jogelődje bérbeadás útján hasznosították, amelynek során a 2012. január 1. és 2017. december 22. között összesen 3.600.539,67 svájci frank bevételre tettek szert. Ezt követően, 2017. december 22-én az I. rendű alperes a egyéb1at harmadik személynek értékesítette 14.510.000 euró vételáron. A jogellenes felmondás és a birtok elvétele hiányában ilyen díj bevételre tehetett volna szert, illetve ilyen bevételtől esett el, amely összegek elmaradt vagyoni előnyként megilletik. A 14.510.000 euró vételár összegét csökkentette az alperesektől egyetemlegesen követelt 9.062.000 euró összegével. Hivatkozott a rPtk. 312. § (2) bekezdésében, 318. § (1) bekezdésében, 339. § (1) bekezdésében és 355. § (4) bekezdésében foglaltakra.

[34] Állította, hogy az I. rendű alperes a Fővárosi Törvényszék előtt 34.Fpkh.194/2016. számon folyamatban volt eljárásban 2018. december 4. napján benyújtott nyilatkozatában tartozáselismerést tett 14.510.000 euró összegű vételár, valamint a bérbeadásából származó további 3.600.539,67 svájci frank összegű díjbevétel tekintetében, majd ezt később többször megerősítette. E körben hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.606/2021/6. számú végzésében foglalt azon megállapításra is, miszerint az I. rendű alperesnek nincs vele szemben alapos követelése.

Az ezen összeg tekintetében másodlagos kérelme alapjául utalt a bérleti szerződés 8.6. pontja alapján az I. rendű alperest terhelő elszámolási kötelezettségre.

[35] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a felperes valamennyi keresetének elutasítását és a felperes perköltségükben marasztalását kérték. Az irányadó tényállás körében rögzítették, hogy a szerződéses konstrukció nem lehetett pénzügyi lízing, mivel az a hatályban volt, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 121. § (1) bekezdése alapján üzletrészre nem köthető. Előadták, hogy 2008. augusztus 21-én az cég7 adásvételi szerződéssel eladta az cég8 üzletrészeit a cég6nek, aki a felperes bizományosaként járt el. A cég6 az üzletrészeket ezután továbbadta a cég10-nek. A bérleti szerződést az I. rendű alperes jogelődje a felperes fizetési késedelmére tekintettel mondta fel, a felmondás jogszerűségét jogerős ítélet rögzítette. Állították, hogy a Fővárosi Ítéltábla a 12.Fpkhf.43.606/2021/6. számú végzését olyan szakvéleményre alapította, amely tévesen, a felperesi teljesítés kétszeres számításával állapította meg a felperes túlfizetését. Amennyiben a felmondás nem is szüntette volna meg a bérleti jogviszonyt, az akkor sem az I. rendű alperesnek felróhatóan, hanem azért lehetetlenült, mert a felperes az ingatlan használatával felhagyott.

[36] Állították, hogy a felperes aktív perbeli legitimációja nem áll fenn, az üzletrész adásvétele kapcsán a szerződő fél nem a felperes, hanem a cég6 volt.

[37] A rPtk. 312. § (2) bekezdése a külső, harmadik személy számára nem, csupán a jogviszonyban részes felek számára teszi lehetővé kárigény érvényesítését.

[38] Emellett a felperes által követelt összeget nem a felperes, hanem a cég5, valamint a cég15 (a továbbiakban: cég15) biztosították, a felperes által követelt 9.062.000 euróból 8.562.050 eurót nem a felperes fizetett meg. Az önerő összege pedig nem a felperes, hanem a cég6 részére került rendelkezésre bocsátásra, a tagi kölcsön követelés nem a felperessel szemben áll fenn. A Fővárosi Ítéltábla 18.Fpkhf.44.227/2015/3. számú végzése értelmében a felperes tulajdonosa, a cég3 tagi kölcsön címén mindösszesen 500.000 euró hitelezői igényt jelentett be, míg a maradék 8.562.000 euró követelése kártérítés volt. Mindezt megerősítik a szerződés, a felperes közbenső mérlegei, továbbá az engedményezési megállapodások is. Arra is hivatkoztak, hogy a cég6 és az cég7 közötti üzletrész adásvételi

szerződésből fakadó igény velük szemben – mivel a szerződés megkötésében nem vettek részt – nem érvényesíthető.

[39] Állították, a felperes az opciós szerződésben nem fél, arra hivatkozással nem érvényesíthet igényt. Az opciós szerződés a rPtk. 375. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó 374. § (2) bekezdése értelmében semmis, vételi jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni.

[40] Előadták, hogy a Gt. 125. § (1) bekezdése alapján nem volt lehetőség a vételi jog gyakorlójának kijelöléséről szóló megállapodás megkötésekor a vételi jog átruházására, az ilyen szerződéses rendelkezés semmis.

[41] Emellett a vételi jog kijelölése tárgyában kötött megállapodásban foglalt 3.000.000 eurót a felperes nem fizette meg. Az opciós szerződés a vételi jog gyakorlójának kijelöléséhez fűzött két feltétel bekövetkezte hiányában is hatálytalan, a II. rendű alperes írásbeli hozzájárulása, továbbá a kijelölt társaság megfelelő anyagi háttere mint feltétel nem teljesült.

[42] A vételi jog jogosultjának megszűnésével az opciós szerződés lehetetlenült, ezáltal szükségszerűen a kijelölés is. Állították, hogy a felperes várománya mint gazdasági érdek keresetőségi jogot nem alapoz meg.

[43] A Kúria felperes által hivatkozott Gfv.VII.30.323/2019/5. számú ítélete más ügyben született, nem a felperes keresetőségi joga körében foglalt állást, precedens hatása nincs. A Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.606/2021/6. számú végzése pedig nem tartalmaz olyan megállapítást, hogy az I. rendű alperesnek nem áll fenn követelése a felperessel szemben. A felperes állításával szemben a bérleti szerződés 8.6. pontja alapján eszközölt elszámolás nem minősül a rPtk. 242. § (1) bekezdése szerinti tartozáselismerésnek, és annak címzettje nem is a felperes.

[44] A vagyoneztolódás a bérleti szerződés alapján nem következhetett be, az üzletrész-vételár különbözet a bérleti jogviszony keretei között nem értelmezhető. Ezen túlmenően az I. rendű alperes a felperes által követelt összeget nagyságrendekkel meghaladó követeléssel rendelkezik a felperessel szemben.

A felperes esetleges igényét a cégnél mint bizományossal szemben érvényesítheti, ennek hiányában a kár megelőzése érdekében nem úgy járt el, ahogy az elvárható.

[45] A felperes által megjelölt alternatív jogcímek sem lehetnek alaposak, a felperes keresetőségi jogának hiánya kizárja e követelések megalapozottságát. A bérleti szerződés felperes által hivatkozott 8.6. pontja nem tartalmaz a felek között önerővel, befektetéssel, tagi

kölcsönrel kapcsolatos megtérítési kötelezettséget. Amennyiben a bérbeadó elszámolásra lenne köteles, a hátralékos bérleti díj tartozás miatt a követelés mindenképpen megalapozatlan.

[46] Előadták, hogy jogalap nélküli gazdagodás címén a követelés megalapozottsága kizárt, mivel a felek közötti jogviszonyokat szerződések rendezik. Mivel a teljesítés nem a felperes részéről történt, a felperes vagyona terhére semmiképpen nem gazdagodhattak.

[47] A felperes módosított keresetében érvényesített elmaradt haszon iránti követelések tekintetében elévülési kifogással éltek. A rPtk. 326. §-ára és 360. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozással előadták, hogy mindkét igény tekintetében az igény elévülésének kezdő időpontja a bérleti szerződés megszűnésének napja, amely a felmondás 2010. novemberi időpontja. A felperes állítása szerint is megszűnt a bérleti szerződés legkésőbb 2012. január 1-jén, amelyhez képest a további kárigény a rPtk. 324. §-a alapján elévült.

[48] Előadták, hogy a vagyongyarapodás beálltának hiányában elmaradt haszon megállapítására sem kerülhet sor. A felperes nem igazolta, hogy az ingatlant annak megszerzése után értékesítette volna, így az ingatlan vételárának követelése mindenképpen megalapozatlan. A felperes az elmaradt haszon követelését nem munkálta ki megfelelően, nem vette figyelembe a szükségszerűen felmerülő kiadásokat, így a követelt összeget lényegesen meghaladó bérleti díj fizetési kötelezettséget.

[49] Vitatták a kártérítési felelősségük megállapíthatósága esetén annak egyetemlegességét is.

[50] A Fővárosi Ítéltábla 2020. június 30-án kelt 16.Gf.40.202/2020/23. számú hatályon kívül helyező végzése nyomán megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 2022. július 7-én kelt 10.G.41.235/2020/109-I. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy az állam külön felhívására fizessen meg 1.500.000 forint elsőfokú eljárási, és 2.500.000 forint fellebbezési illetéket, továbbá 15 napon belül az alpereseknek együttesen 6.000.000 forint + áfa perköltséget.

[51] A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 2. számú melléklet I.11. pontjában foglaltak és a Gt. 121. § (1) bekezdésében írtak idézését követően megállapította, önmagában az, hogy a felperes célja a perbeli ingatlan megszerzése volt, nem jelenti azt, hogy a felek között lízing jogviszony jött létre. Mivel az üzletrész vagyoni értékű jog, amelynek a természetbeni megosztása a BDT2004. 939. számú eseti döntésben kifejtettek szerint fogalmilag kizárt, üzletrész lízing tárgya nem lehet.

[52] Ezt követően az alperesek hatásköri kifogását vizsgálta, és azt az alperesek perbe bocsátkozására tekintettel megalapozatlannak találta.

[53] Rögzítette, hogy a felperes előadásai a teljes szerződéses konstrukció, valamint a cég6 és a felperes közötti jogviszony minősítése kapcsán is ellentmondásosak voltak. A rPtk. 318. § (1) bekezdésében, 339. § (1) bekezdésében és 344. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel, a rPp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperesek közös, jogellenes magatartásával okozati összefüggésben az általa állított összegű kára keletkezett.

[54] Ehhez képest a felperes az alperesek szerződésszegéseit pontosan nem határozta meg, egymásnak ellentmondó állításokat tett, a szerződések minősítése kapcsán változott az állítása, és egyes szerződéseknek a felperes nem is volt részese. A felperes többszöri felhívás ellenére nem tett eleget a keresetlevél rPp. 121. § (1) bekezdés c) pontja szerinti tartalommal történő előterjesztési kötelezettségének, valamint a keresetőségi jogát nem igazolta.

[55] A felemelt keresete tekintetében nem indokolta, hogy ugyanazon jogellenesnek megjelölt magatartások milyen oksági viszonyban állnak az I. rendű alperes által kötött bérleti és adásvételi szerződésekkel, a kár bekövetkezése hogyan függ össze a finanszírozási konstrukcióval. A felperes ugyanazon kárt egyszerre állítja a vagyonában bekövetkezett értékcsökkenésként, illetve elmaradt hasznaként.

[56] A rPp. 3. § (1) bekezdésében foglaltak idézését követően megállapította, hogy a felperes felhívásra sem igazolta, hogy a perbeli követelés érvényesítésére az alperesekkel szemben ő jogosult. A képviselő útján kötött szerződés esetén a megkötött szerződés alapján a képviselt válik jogosulttá, illetve kötelezetté, így a cég6 nem szerezhette követelést. A szerződéseket aláíró, az ügylet megkötésében résztvevő felperesi ügyvezetők a cég6t szerződő félként, a jogügyletet bizományként jelölték meg. Az igényérvényesítési jog engedményezése a rPtk. 328. § (1) bekezdése alapján nem lehetséges.

[57] A felperes keresetőségi joga azon okból sem áll fenn, hogy az önerőként hivatkozott összeget nem a felperes, hanem abból 4.300.000 és további 3.412.050 eurót a cég5, míg 850.000 eurót a cég15 utalt át. Ekként a keresetben megjelölt 9.062.000 euróból 8.562.050 eurót nem a felperes fizetett meg. Ennek bizonyítékát látta abban, hogy a felperes könyvelésének anyaga, a felszámoló által készített közbenső mérlegek nem tartalmazzak követelést a cég6nel szemben, és a hivatkozott utalásokkal összefüggésben kötelezettséget a cég5szel vagy a cég15rel szemben, míg a cég5 által nyújtott tagi kölcsönt akként tartalmazzák, hogy az 2.000.000 euró összegű óvadékot és 500.000 euró összegű előleget fed le, amelyet az alperesek által csatolt engedményezési megállapodások is alátámasztanak. Az engedményezési értesítő tartalma alapján a felperes kárigényeként megjelölt önerő a cég6 és

nem a felperes részére került rendelkezésre bocsátásra, a cég5nek a cég6nel szemben áll fenn 9.062.000 euró kölcsön követelése.

[58] Idézte a tanúként meghallgatott volt felperesi ügyvezetők, tanú2, tanú3 és tanú4 előadását, amelyek alapján szintén azt találta megállapíthatónak, hogy a 9.062.000 euró összeget nem a felperes bocsátotta rendelkezésre, és azt kölcsönként nem a részére nyújtották.

[59] Ezt erősíti a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 16.Gpkf.44.411/2017/2. számú végzése indokolásában foglalt azon megállapítás, hogy abban a perben a cég3 a cég5től engedményezés útján megszerzett, a jelen perbeli alperesek jogellenes magatartásával összefüggő kártérítési követelését érvényesíti. A felperes felszámolási eljárásában a cég3 hitelező sem állította, hogy tagi kölcsönt nyújtott volna felperesnek, hanem kártérítési igényét kívánta nyilvántartásba venni.

[60] Ezért a felperes által vételár különbözetként megjelölt kár sem a bérleti szerződés, sem az opciós szerződés megszegésével nem állhat okozati összefüggésben. A felperes az cég7 és a cég6 között létrejött jogügylet kapcsán nem léphet fel az I. rendű alperessel szemben, figyelemmel a bizományi szerződés sajátosságaira. A perben nem merült fel arra adat, hogy a felperes az általa követelt összeget a cég6nek átadta volna. A felperes vagyonában értékcsökkenés nem következhetett be, mivel a cég6nel szemben követelést nem tart nyilván.

[61] A kár mibenlétének tisztázása, az alperesek jogellenes magatartása, valamint az állított kár és az alperesek magatartása közötti okozati összefüggés bizonyításának hiánya miatt az alperesek kárfelelőssége nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel mellőzte a bérleti jogviszony alanyai közötti elszámolásnak, annak vizsgálatát, hogy a felperes az esedékessé vált bérleti díjakat megfizette-e, fennállt-e tartozása az I. rendű alperes felé a felmondás időpontjában és a felmondásra szerződésszerűen került-e sor.

[62] A felperes az opciós szerződés lehetetlenülésére nem hivatkozhat, mivel abban félként nem szerepelt, továbbá a bérleti szerződés teljesítése mellett számos egyéb feltételnek kellett volna bekövetkeznie az opciós szerződés szerinti vételi jog gyakorlásához. A felperes nem bizonyította a vételi joga megnyíltához szükséges feltételek teljesülését. A cég11 és a felperes között 2009. november 9-én létrejött megállapodás nem teljesítése miatt a felperes nem hivatkozhat alappal arra, hogy az opciós szerződés ellehetetlenítése az alpereseknek felróható lenne.

[63] A kárigénye megalapozatlansága miatt a felperes azt elszámolás keretében sem érvényesítheti. A felperes nem jelölte meg, hogy ha a felemelt keresetében az I. rendű alperestől követelt összeg kártérítésként nem jár neki, úgy milyen jogszabályhely vagy a szerződés mely rendelkezése alapján köteles azt az I. rendű alperes megfizetni. A bérleti

szerződésnek nincs olyan rendelkezése, amely a jövőbeni bevételekkel kapcsolatos kompenzáció fizetését, vagy önerővel, befektetéssel, tagi kölcsönrel kapcsolatos megtérítési kötelezettséget írna elő az I. rendű alperes számára a bérleti szerződés megszűnése esetére.

[64] Az cég7 és a cég6 közötti üzletrész-adásvételi szerződés megkötésében sem az alperesek, sem jogelődjeik nem vettek részt, a peres felek között ebből elszámolási viszony nem eredhet. A rPtk. 509. § (1) bekezdése szerint a bizományi szerződés alapján kötött adásvételi szerződés a bizományossal szerződő féllel szemben a bizományost jogosítja és kötelezi. Amennyiben a felperes az üzletrész vételár-különbözet kapcsán kíván elszámolni, ilyen igényt az alperesekkel szemben nem támaszthat. A felperes nem igazolta, hogy az elszámolási igény szerves összefüggésben áll az üzletrész-adásvételi szerződésekkel a finanszírozási konstrukcióból kifolyólag. Nem igazolta, hogy a szolgáltatása pénzbeli ellenértéke az üzletrész-adásvételi szerződés vonatkozásában merült fel, és azt az alperesekkel szemben érvényesítheti. Amennyiben fel is merülne ilyen igény az alperesekkel szemben, úgy arra csak a felperesnek az (I. rendű) alperessel szemben fennálló tartozásai rendezése mellett kerülhetne sor. Ezért a felperes követelése a szerződés megszűnéskori elszámolás címén sem megalapozott.

[65] A felperes a rPtk. 361. § (1) bekezdésére alapítottnak sem érvényesíthet követelést, mivel a felek közötti jogviszonyokat szerződések rendezték, a jogalap nélküli gazdagodásra hivatkozás fogalmilag kizárt. A jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha a jogvita a felek jogviszonyára irányadó speciális szabályok alapján nem bírálható el, másrészt, ha a vagyoni előny kimutatható és annak megszerzése jogalap nélkül, más terhére történt. Ugyanakkor a vagyontólódás a bérleti jogviszony jellegzetességeire figyelemmel be sem következhetett. Az üzletrész vételár-különbözet a bérleti jogviszony keretei között nem értelmezhető, a bérleti szerződés tekintetében semmilyen alap nélküli vagyontólódás nem állapítható meg. Az opciós szerződés a vételi jog gyakorlása nélkül szűnt meg, így a vagyontólódás annak alapján sem jöhetett létre. A szerződésektől független vagyontólódás sem állapítható meg, mivel a felperes által követelt összeg nem tartozott az alperesek (helyesen: a felperes) vagyonához. Emellett a felperes által követelt összeggel az alperesek nem gazdagodtak, hiszen ezen összeg a cég6 és az cég7 által kötött üzletrész-adásvételi szerződés teljesítésére szolgált, amely szerződésnek az alperesek vagy jogelődjeik nem voltak alanyai.

[66] A felperes elmaradt haszon címén érvényesített követelése csupán akkor lenne megalapozott, ha bizonyította volna, hogy a károkozó magatartás hiányában a várt eredmény bizonyosan bekövetkezett volna. Azonban maga nyilatkozott úgy, hogy az ingatlant nem értékesítette volna, hanem azt bérbeadás útján kívánta hasznosítani.

Amennyiben a felperes elmaradt hasznát követelhetné is az I. rendű alperestől, a követelése összege csökkentendő az árbevételhez kapcsolódó költségek összegével, és csak a különbözetet érvényesíthetné megalapozottnak.

[67] Az ítélettel szemben a felperes fellebbezett. Fellebbezésében elsődlegesen az ítélet keresete szerinti megváltoztatását, az alperesek 9.062.000 euró és ennek 2008. október

21. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatai (egyetemleges) megfizetésére kötelezését, valamint az I. rendű alperes további 5.448.000 euró és 3.600.539 svájci frank és 67 rappen, továbbá ezek után 2018. január 1-jétől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatok megfizetésére kötelezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatásával az I. rendű alperes 14.510.000 euró és ennek 2008. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, valamint 3.600.539 svájci frank és 67 rappen és ennek 2018. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezését, harmadlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte azzal, hogy a pert az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja. Kérte az alperesek első- és másodfokú perköltségei egyetemleges megfizetésére kötelezését.

[68] Az előzmények ismertetését követően előadta, hogy az elsőfokú bíróság az ítéltábla 16.Gf.40.202/2020/23. számú hatályon kívül helyező végzésében adott kötelező utasításokat a rPp. 252. § (4) bekezdésébe ütköző módon nem teljesítette, a feltárt hibákat nem orvosolta, érdemi bizonyítást nem foganatosított. Azonban álláspontja szerint a hiányosságok a másodfokú eljárásban pótolhatók. Az előírt szakértői bizonyítást pótolja a Fővárosi Ítéltábla előtt 12.Fpkhf.43.606/2021. számon folyamatban volt eljárásban, illetve az előzményi 34.Fpkh.390/2019. számon folyamatban volt eljárásban lefolytatott szakértői bizonyítás, amely jelen perben is figyelembe vehető, ennek hiányában pedig a szakértői bizonyítás az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3. pontja alapján a másodfokú eljárásban is lefolytatható.

[69] Az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte a per megszüntetését, azonban a per megszüntetése iránti kérelemről a rPp. 212. § (1) bekezdése alapján végzéssel kellett volna határoznia.

[70] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság pontatlanul és helyenként tévesen rögzítette a hivatkozásait, míg az alperes álláspontjával teljes egészében azonosult. Vitatta, hogy a tényelőadásai és hivatkozásai ellentmondásosak lettek volna.

[71] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást is több ponton vitatta, annak helyesbítését és kiegészítését indítványozta. E körben rögzítette, hogy – bár az ítélet helytállóan írta le a céglízing konstrukciót és a szerződés célját –, az ítélet jogi indokolása a tényállás ezen részével teljes ellentmondásban áll.

[72] Az elsőfokú bíróság a rPp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét megsértette. Az ítélet indokolása nincs tekintettel arra, hogy a bérleti szerződés 7.3.1. és 7.3.2. pontjai értelmében a bérbeadó kétszeri felszólítást követően mondhatja fel a bérleti szerződést, és az cég 8. 2010. november 18-i felmondását megelőzően csupán egy felszólítást küldött a részére. Az ítélet mellőzi a bérleti szerződés 7.3.5. és 8.6. pontjai tartalmának az ismertetését, holott másodlagos keresetét részben ezen pontokra alapította. Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben a céglízingnek minősülő szerződéses

jogviszonyokban az üzletrész-átruházási szerződések alapján az cég8 100 %-os, 2.330.000.000 forint névértékű üzletrészt a cég10 akként szerezte meg 2008. október 13-án, hogy abból 9.062.000 euró összeget a felperes fizetett meg, 4.391.560,82 euró összeget pedig a cég10 a cég2-től, a II. rendű alperes jogelődjétől kapott kölcsönből finanszírozott, ezt meghaladóan a cég2 az cég8 addigi kölcsöntartozásait refinanszírozta 24.608.038,70 euró összegben. Ennek megfelelően az cég8 100 %-os üzletrésze megszerzésének költsége mindösszesen 38.061.601,52 euró volt, amelyből 9.062.000 euró összeget mint önerőt fizetett meg közvetlenül az cég7 mint az üzletrész eladója részére. Mindez megállapítható az üzletrész-átruházási szerződések és a kölcsönszerződések tartalma alapján. Téves azon megállapítás, hogy a cég6 a bizományosaként 14.391.560,82 euró vételár megfizetése ellenében vásárolta meg az cég8 100 %-os üzletrészt. Az ítélet nincs tekintettel a szerződésálló részét képező opciós szerződés 1., 2.1. és 6.1. pontjai rendelkezéseire, a 2008. augusztus 21-i óvadéki szerződés tartalmára, az cég8 és a cég2 között 2008. augusztus 21-én létrejött engedményezési szerződésre és az annak alapján kiadott engedményezési értesítőre, továbbá a közte és a cég2 között létrejött engedményezési szerződésre, a közte, valamint a cég6 között 2008 októberében létrejött, bizományinak tekintett szerződésre, valamint a közte és a cég5 közötti, 9.062.000 euró finanszírozására vonatkozó szerződéses jogviszonyra.

[73] Szükséges a tényállás kiegészítése azzal az elsőfokú bíróság által indokolatlanul mellőzött megállapítással is, hogy a közte és a cég5 között tagi kölcsönszerződés jött létre, és a perbeli üzletrész átruházási szerződések alapján megtörtént 9.062.000 euró felperes rendelkezésére bocsátása, amely összeg visszafizetésére írásos kötelezettséget vállalt, és arra a Fővárosi Ítéltábla 18.Fpkhf.44.227/2015/3. számú végzésével őt kötelezte. Ezen összeget megfizette az cég8 üzletrésze eladójának, az cég7nek. Az összeg a vételi jog gyakorlásának előfeltétele, a cég10 üzletrésze ellenértéke volt. Emellett úgy is nyilatkozott, hogy a 9.062.000 euró a vételi jog gyakorlásának ellenértéke.

[74] Indítványozta továbbá a tényállás kiegészítését a cég2 finanszírozási ajánlatával, az általa az cég7 részére történt 500.000 euró foglaló megfizetésével, a 2008. augusztus 21-i kölcsönszerződés kiegészítésével és az annak alapján történt engedményezési szerződésekkel, óvadéki szerződésekkel, továbbá az cég7, a cég10 és a felperes képviseletében eljáró cég6 közötti háromoldalú üzletrész átruházási szerződéssel és azzal, hogy az opciós szerződés szerint ő vált a vételi jog gyakorlására jogosulttá. Szintén a tényállás körében figyelembe veendő a 850.000 euró 2008. szeptember 1. napján történt átutalása az önerő részeként, amelynek rendelkezésre bocsátása a cég5 által történt meg, kölcsönszerződést létrehozva közte és a cég5 között. A tagi kölcsönt „a rPp. 229. § (1) bekezdése alapján anyagi jogerő hatással” alátámasztják a cég5-hez intézett tartozáselismerő nyilatkozatai.

[75] Ezzel szemben az elsőfokú bíróság azon engedményezési értesítőnek tulajdonított jelentőséget, amelynek rá nézve nincs kötőereje. A képviseletében eljáró cég6 és az cég7 közti végleges üzletrész-adásvételi szerződés 2008. október 7. napján jött létre, egyúttal a cég6-nal bizományi szerződést kötött, majd a cég6 valamennyi követelését rá engedményezte. E körben úgy is nyilatkozott, hogy a cég6-nal kötött szerződése díjazás kikötése, a bizományi szerződés megkötéséhez fűződő érdek, valamint a vételár cég6 általi megfizetésének hiányában nem bizományi, hanem az megbízási szerződést leplez; csak másodlagosan hivatkozik bizományi szerződés megkötésére, majd a követelések rá

engedményezésére. A tényállásban rögzítendő, hogy 2008. október 13-án a cég5 további 3.412.050 euró kölcsönt nyújtott számára az önerő részeként. Maga az ítélet is elismeri 500.000 euró általa történt átutalását, ugyanakkor nem indokolja, hogy legalább ilyen összegben miért nem alapos a keresete.

[76] Megjegyezte, hogy vagyoni jogai és kötelezettségei a számviteli nyilvántartásoktól függetlenül keletkeznek, módosulnak és szűnnek meg, így a követelés tényleges fennálltát semmilyen módon nem befolyásolja a könyvelés anyaga.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett tanúvallomások is azt bizonyítják, hogy a cég5 9.062.000 euró tagi kölcsönt bocsátott a rendelkezésére annak érdekében, hogy az cég8 üzletrésze megszerzéséhez szükséges önerőt meg tudja fizetni.

[77] Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az alperesek szerződésszegő magatartásait, így azt, hogy 2009. december 22-én a II. rendű alperes és jogelődje átruházta a cég10 100 %-os üzletrészt az I. rendű alperes jogelődjére, majd 2010. szeptember 29-i hatállyal az I. rendű alperes jogelődje a cég10-től az cég8 kizárólagos üzletrészt megszerezte. Ezen magatartásukkal mind az I., mind a II. rendű alperes megszegték az opciós szerződést, mivel a cég10 üzletrészt kiüresítették, az a továbbiakban nem foglalta magában a egyéb1 közvetett tulajdonjogát. Végül 2010. október 25-én az cég8 és a cég10 I. rendű alperes jogelődjébe beolvadásával az opciós szerződés tárgya, a cég10 üzletrésze meg is szűnt. Ezáltal az opciós szerződés teljesítése a rPtk. 312. § (1) és (2) bekezdése alapján lehetetlenné vált, az alperesek magatartása a rPtk. 229. § (1) bekezdésébe ütközik.

[78] Az I. rendű alperes további szerződésszegő magatartása, hogy a bérleti szerződést a fizetési kötelezettsége teljesítése ellenére 2010. november 18-án felmondta, majd ezután a egyéb1 birtokától is megfosztotta, meghíúsítva ezzel a bérleti díjak és mellékkötelezettségek fizetését. Ezen, az I. rendű alperes által meghíúsított fizetési kötelezettsége szintén a vételi joga gyakorlását szolgálta oly módon, hogy e bevételek a kölcsön törlesztéséhez szolgáltak forrásként. Akként nyilatkozott, hogy a bérleti szerződés megszegése az opciós szerződés 6.1. pontja alapján egyúttal az opciós szerződés megszegésének is minősül, másfelől a bérleti szerződés teljesítésének lehetetlenné válása maga után vonja az opciós szerződés szerinti vételi jog gyakorlásának kizártságát. A bérleti szerződés 7.3.5., 8.2. és 8.6. pontjai a bérleti szerződés megszűnése esetén irányadó elszámolási kötelezettséget írnak elő az általa követelt összegre.

[79] Álláspontja szerint az opciós szerződés és az annak részét képező 2009. november 9-i megállapodás nem semmis, azok hatálytalanságát vagy hivatalból észlelendő érvénytelenségét sem a Kúria, sem a Fővárosi Ítéltábla nem állapította meg az eddigi eljárások során.

[80] Előadta, hogy az opciós szerződés által alapított vételi jog a rPtk. 228. § (1) bekezdése és 229. § (3) bekezdése alapján nem volt hatályos és nem volt gyakorolható, az

mindössze várományi létszakban volt, amíg a felfüggesztő feltételek nem teljesülnek. A Gt. 123. § (1) és (2) bekezdésének, valamint a 125. § (1) bekezdésének az alkalmazása „fogalmilag” kizárt akkor, ha a korlátolt felelősségű társaság tagjai egységesen, egy szerződésben a társaság 100 %-os üzletrészét ruházzák át egy kívülálló vevőre. A jelen esetben pedig nem a Gt. 123. § (1) és (2) bekezdése szerinti elővásárlási jog, hanem tisztán szerződéses vételi jog alapítása történt meg, amelyre a rPtk. 373. § (4) bekezdése, a vevőkijelölés szabályai alkalmazandók. Az alperesek állításával szemben az opciós szerződés hatálytalannak nem tekinthető, az a saját rendelkezései hatályba lépését nem kötötte felfüggesztő feltételhez. Amennyiben így is lett volna, az opciós szerződés szerinti jogok ettől függetlenül – várományi létszakban – léteztek, és azok a rPtk. 229. § (1) bekezdése szerinti védelem alatt álltak. A 2009. november 9-i megállapodás érvényes létrejöttéhez a II. rendű alperes mint eladó rPtk. 215. § (1) bekezdése szerinti hozzájárulására nem volt szükség.

[81] A vevő kijelölés következményeként a jogosult a kijelölő helyett érvényesítheti az alanyi jog megsértéséből eredő igényeket, így a rPtk. 312. § (2) bekezdése szerinti igényt is. A 3.000.000 euró ellenérték meg nem fizetése az érvényesített jog szempontjából irreleváns, ezen ellenértékre a cég11 a 2009. november 9-i megállapodás fizetési határidő eltelte előtti megszűnése folytán nem jogosult, mint azt a Fővárosi Ítéltábla 31.Fpkhf.44.542/2015/5. számú végzésében is megállapította. Soha nem állította a perben, hogy a vételi jog gyakorlásához szükséges feltételek teljesültek volna, vagy hogy az opciós szerződésnek alanya lett volna. Ezzel szemben követelését megalapozza az, hogy a cég11 a vételi jog gyakorlására kijelölte, és mielőtt a vételi jog gyakorlásához szükséges feltételek teljesültek volna, várománya az alperesek szerződésszegése miatt megghiúsult.

Az opciós szerződés 1.2., 2.1. és 6.1. pontjai értelmében az üzletrész átruházások alapján eszközölt teljesítések az opciós szerződés szerinti vételi jog gyakorlását szolgálják.

[82] Ezek tényként megállapításához szükséges az elsőfokú bíróság által figyelembe nem vett, anyagi jogerő hatással bíró határozatok értékelése.

Így a Kúria rPp. 229. § (1) bekezdése és Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 360. § (1) bekezdése alapján kötelezően irányadó Gfv.VII.30.226/2020/12. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 19.G.41.399/2018/36-II. számú és 47.Pf.637.194/2020/10. számú ítéletei, amelyek céglízing konstrukciót alkotó szerződeshálónak minősítették a jogviszonyt, amelynek célja, hogy ő szerezze meg a egyéb1 közvetett tulajdonjogát.

A Fővárosi Ítéltábla 18.Fpkhf.44.227/2015/3. számú végzésében megállapította, hogy az általa biztosított 9.062.000 euró önerő a cég5nek visszafizetendő tagi kölcsön volt.

A Fővárosi Ítéltábla 31.Fpkhf.44.542/2015/5. számú végzése szerint a vételi jog jogosultja a felperes, az opciós szerződés lehetetlenült, így a cég11 a kijelölés ellenértékére nem jogosult, továbbá rögzíti az alperesek szerződésszegéseit, míg a 12.Fpkhf.43.606/2021/6. számú végzése értelmében a felmondás fizetési késedelem hiányában nem szüntette meg a bérleti szerződést.

A Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.202/2020/23. számú végzésében rögzítette, hogy az cég8 üzletrészeinek megvásárlásához szükséges önerőt ő biztosította. A Kúria Gfv.VII.30.323/2019/5. számú ítéletében kifejezetten akként foglalt állást – az alperesek által benyújtott engedményezési értesítő ismeretében – hogy a jelen per felperese nyújtotta a 9.062.000 euró önerőt az cég8 üzletrésze megvásárlásához, így ő jogosult a kártérítési

igényre. Ez a megállapítás a rPp. 229. § (1) bekezdése és a Bszi. 41/B. § (1) bekezdése alapján a jelen perben vitássá nem tehető, jogkérdésben tett állásfoglalás.

Ezek alapján az aktív perbeli legitimációja aggálytalanul megállapítható.

[83] Az elsőfokú bíróság az anyagi jogerő hatással bíró ítéleteket annak ellenére mellőzte, hogy a csak az I. rendű alperessel szemben előterjesztett „másodlagos” kereseti kérelmét ezekre, valamint az I. rendű alperes 2018. december 4-i tartozáselismerést tartalmazó nyilatkozatára, majd az ezt megerősítő nyilatkozataira alapította. Az elsőfokú bíróság megállapításával ellentétben e követelését mint elmaradt haszon iránti igényt egyértelműen elhatárolta a vagyonában keletkezett kára érvényesítése iránti keresetétől. Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben az aktív vagyona a egyéb1 teljes értékével nőtt volna, függetlenül attól, hogy azt értékesítette volna-e vagy sem. A követelése összegét az I. rendű alperes tartozáselismerő nyilatkozata egyértelműen alátámasztja; azzal szemben a bizonyítás az alpereseket terhelte. Irreleváns, hogy a bérleti szerződés szabályszerű teljesítése esetén milyen bérleti díjat kellett volna fizetnie, mivel a bérleti szerződés, illetve a egyéb1 birtoklása és használata az I. rendű alperes szerződésszegése miatt szűnt meg. E körben hivatkozott arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.606/2021/6. számú végzése értelmében az I. rendű alperesnek nincs és nem is volt lejárt követelése vele szemben.

[84] Az opciós szerződés teljesítésének lehetetlenülése esetén – szerződésszegés hiányában is – az alpereseknek kell a rPtk. 319. § (2) alapján visszaszolgáltatniuk a cég10 üzletrésze ellenértékét, mivel az ellenértékben ők részesültek.

[85] A Fővárosi Ítéltábla hatályon kívül helyező végzéséből is kitűnik, hogy a peres felek közötti szerződéses kapcsolat nem zárja ki a szerződések által nem szabályozott vagyoni mozgás következtében történő jogalap nélküli gazdagodás követelését. Az alperesek ilyen címen is kötelesek a követelése megfizetésére, mivel az általa teljesített önerő összegével a cég10 gazdagodott. Hivatkozott az alperesek által a perben a 16.Gf.40.202/2020. számon benyújtott fellebbezési ellenkérelem tartalmára, amelyben az alperesek elismerték, hogy a cég10 9.062.000 euró összeggel alacsonyabb áron jutott az cég8 üzletrészéhez. A jogalap nélkül gazdagodó cég10 tagja a II. rendű alperes volt, míg az I. rendű alperes a cég10 általános jogutódja.

[86] A 9.062.000 euró követelése összegét banki átutalási bizonylatokkal, az üzletrész-átruházási szerződéssel és a II. rendű alperes jogelődjének finanszírozási ajánlatával igazolta, míg az elmaradt haszon összegét az I. rendű alperes által tett tartozáselismerő nyilatkozat tételesen kidolgozva igazolja.

[87] Vitatta az alperesek elévülési kifogásának megalapozottságát is. Az elévülés kezdő időpontja a kár bekövetkezésének napja; a kára a bérleti szerződés megszűnésekor még nem következett be. Mivel nem járadékkövetelést érvényesít, a PK 52. számú állásfoglalás nem irányadó.

[88] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségükben marasztalását kérték.

[89] A releváns tények körében rögzítették, hogy 2008. augusztus 21-én az cég8 üzletrészének eladására az cég7 és a cég6 között jött létre szerződés 28.999.598 euró vételár mellett, amelyet nem kizárólag a cég6 fizetett, hanem abból a cég5, illetve a cég15 is teljesített. Ugyanezen a napon a cég6 az cég8 üzletrészeit eladta a cég10-nek. Emellett a cég10 tulajdonosai feltételektől függő vételi jogot alapítottak a cég10 üzletrészein a cég11 javára, amely szerint a vételi jog gyakorlására harmadik személy számos feltétel együttes teljesítésétől függően volt kijelölhető; e feltételeket a felperes meg sem kísérelte teljesíteni.

[90] A felperes keresetében a kárkötelem beállítását olyan tények láncolatára alapította, amelyekből akár egyetlen hiánya a kereset alaptalanságát eredményezi. Fenntartották, hogy a követelés érvényesítéséhez a felperes perbeli legitimációja hiányzik, mivel nem tudta bizonyítani, hogy ő bocsátotta a cég6 rendelkezésére az adásvételhez szükséges forrást. A felperes nem tartott a cég5 felé fizetendő tagi kölcsönt nyilván, és a cég5 is „számos okiratban” a cég6t jelölte meg a kölcsön kötelezettjeként.

[91] Ezzel ellentétes megállapításra nem lehet jutni a Fővárosi Ítéltábla 18.Fpkhf.44.227/2015/3. számú végzésének tartalma alapján sem, mivel e végzés megállapításait az átutalási bizonylatok közlemény rovatára, illetve a felperes korábbi ügyvezetőjének azon nyilatkozatára alapította, amely szerint a felperes követelést tart nyilván. Ezen nyilatkozat azonban a felperes mérlegeivel összevetve tényszerűen nem valós, így az állítólagos tagi hitel tekintetében a végzés ítélt dolgot nem keletkeztet. E körben figyelembe veendő, hogy a folyamatban volt eljárásban a felperes meg sem kísérelt az akkor már rendelkezésére álló okiratokra hivatkozni, jogilag értékelhető védekezést nem adott elő.

[92] A felperes könyvelése és éves beszámolóit nem csak azt nem támasztják alá, hogy a cég5 a felperesnek kölcsönt adott, de azt a tényállítást sem, hogy a felperes az így kapott kölcsönt továbbadta a cég6nek, ugyanis a közbenső mérlegek tanúsága szerint a felperes nem tartott nyilván követelést a cég6nel szemben. A cég5 mint hitelező és a cég3 közötti engedményezési megállapodásokban a kölcsön követelés kötelezettjeként az állítólagos hitelező nem a felperest, hanem a cég6t jelölte meg, és a felszámolási eljárásban nem is tagi kölcsönt, hanem kártérítési igényt kívánt nyilvántartásba vetetni. Mindezt pedig tanú4 mint a felperes jelenlegi jogi képviselője megbízójának álláspontja és tájékoztatása alapján tette így. Ezt erősíti az is, hogy a felperes jelenlegi jogi képviselője a cég3 képviselőjében a II. rendű alperes részére megküldött, 2013. szeptember 30-i levelében az ügylet finanszírozójaként nem a felperest, hanem a cég5t jelölte meg, továbbá a jelen perben, 2022 májusában előterjesztett beavatkozás iránti kérelmében saját hitelezői igényét a keresettel követelt összeghez semmilyen módon nem kapcsolható, de a felperes könyveiben szereplő összeggel azonos 2.500.000 euró óvadék és előleg összegben jelölte meg. A cég5 2012. február 22-i engedményezési értesítője szerint a cég6nel szembeni 9.062.000 euró

kölcsönkövetelését engedményezte. Mindezt alátámasztják a felperes korábbi ügyvezetőinek tanúvallomásai is.

[93] Mindezen bizonyítékokkal szemben az átutalási bizonylatok közleménye a követelés jogcímének igazolására nem alkalmas. Ennek nem mond ellent a felperes által hivatkozott, a Kúria Gfv.VII.30.323/2019/5. számú ítélete sem, amely nem azt bírálta el, hogy a jelen perbeli követelés kit illet és milyen jogcímen, hanem pusztán megerősítette, hogy a szerződésszegésre alapított kárigényt a szerződésben félként részt nem vett tulajdonos nem érvényesíthet.

[94] Amennyiben a felperes által követelt összeget a cég⁵ a felperesnek adta is kölcsön, a felperes vagyonában a bérleti szerződés felmondásakor és a II. rendű alperes átalakulásakor értécsökkenés vagyonmozgás hiányában nem történt, hiányzik tehát a kár, valamint az alperesek magatartása és a kár közötti okozati összefüggés is. tanú² és tanú³ egybehangzó nyilatkozata szerint a 9.062.000 eurót a cég⁶ eleve azzal a céllal kapta, hogy azt véglegesen „veszítse el”, így a felperes vagyona nem a bérleti szerződés felmondásakor és a II. rendű alperes átalakulásakor, hanem már az összeg átutalása időpontjában, 2008-ban csökkent, a felperes által megjelölt kárkötelelem fakasztó tények nem eredményezhették a felperes vagyonának csökkenését. Nem mutatható ki oksági kapcsolat az alpereseknek a felperes által hivatkozott magatartása és aközött, hogy a cég⁶ nem fizette vissza a felperesnek az állítólagos kölcsönt, az esetleges kár a felperes döntésének és utasításának a következménye.

[95] A felperes azt sem bizonyította, hogy a vételi jogot bizonyosan gyakorolhatta volna a bérleti szerződés felmondásának és az alperesi oldalon történt beolvadásnak a hiányában, mivel a vételi jog gyakorlásának megnyílásához és az opciós jog cég¹¹től való megszerzéséhez szükséges valamennyi feltétel teljesült, vagy teljesült volna. A felperes vételi joggal sosem rendelkezett, az opciós szerződésben félként nem szerepelt, az nem is tartalmazott olyan rendelkezést, hogy a vételi jog gyakorlására jogosult. Mivel a felperes az opciós szerződésben félként nem vett részt, a szerződés megszegésével vagy megszűnésével összefüggésben igényt nem érvényesíthet. A vételi jog gyakorlójának kijelöléséről kötött megállapodás nem eredményez változást, általános jogutódlást az opciós szerződés szerződő feleinek személyében.

[96] Állították, hogy a kijelölés a rPtk. 373. § (4) bekezdéséhez képest speciális szabályba, a Gt. 125. § (1) bekezdésében foglaltakba ütközik, ezért semmis. Az irányadó joggyakorlat (EBH2008. 1790.) értelmében üzletész átruházása esetén az elővásárlási és vételi jog gyakorlására a jogosulttól eltérő személy nem jelölhető ki.

[97] Hivatkoztak arra is, hogy az alkalmazandó magyar jog kógens rendelkezése a vételi jog gyakorlására időbeli korlátozást tartalmaz, azt öt évben maximálja, így az öt évet meghaladó részben a vételi jog kikötése semmis.

[98] Az opciós szerződés 3.1. pontja a vételi jog gyakorlását a rPtk. 228. § (1) bekezdése szerinti, egymással konjunktív viszonyban álló feltételektől tette függővé. A kölcsönszerződések fennállta, a kölcsön folyósításától kezdődően 4 év eltelte és azok maradéktalan visszafizetése, valamint a II. rendű alperes hozzájárulása nem teljesült, mivel a kölcsönszerződéseket a II. rendű alperes 2011 márciusában felmondta; a felmondás jogszerűségét senki sem támadta meg. A kölcsönszerződések felmondására vezető okfolyamatot a felperes indította el azzal, hogy a bérleti szerződésen alapuló díjfizetési kötelezettségének nem tett eleget.

[99] Másodsorban a vételi jog gyakorlójának kijelölése tárgyában létrejött megállapodás hatálytalan, ugyanis a felperes a vételi jog átruházásához szükséges feltételeket sosem teljesítette. Így nem kérte a vételi jog kötelezettjeinek hozzájárulását, ezáltal a rPtk. 215. § (1) bekezdése szerinti feltétel nem teljesült. Az opciós szerződés 3.3. pontja szerinti kötelezettségvállaló nyilatkozatokat nem tette meg, a 3.1. pontja szerinti biztosítékot nem nyújtott. A kijelölés ellenértékét, 3.000.000 eurót nem fizette meg. Ezen túlmenően a cég11 a vételi jog gyakorlása megnyílását megelőzően, 2015-ben megszűnt, így szükségképpen megszűnt a vételi jogot alapító szerződés is.

[100] A felperes által megjelölt cégjogi átalakulások nem voltak jogellenesek, ezzel sem okozhattak kárt a felperesnek.

[101] A bérleti szerződés felmondásának megalapozottsága és annak megszűnése körében hivatkoztak arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.606/2021/6. számú végzése olyan szakértői véleményre alapozza a felperes túlfizetésére vonatkozó megállapítását, amely nyilvánvalóan téves számításon alapul. Ezt támasztja alá három szakértő egyező megállapítása is, melyek értelmében a bérleti szerződés felmondásakor a felperesnek 200.000.000 forintot meghaladó tartozása állt fenn. A bérleti jogviszony nem az I. rendű alperesnek felróhatóan, hanem azért lehetetlenült, mert a felperes bérlőként az ingatlan használatával felhagyott.

[102] Előadták, hogy a felperes várománya, közvetett tulajdonszerzése nem minősül olyan jogi érdeknek, amely keresetösségi jogot alapozna meg. A felperes által várományként hivatkozott jogosultság a jogszerzés közvetett és sokszorosán feltételes, a felperes ráhatásaitól is független lehetősége folytán legfeljebb üzleti várakozásként azonosítható, amely a kárigény érvényesítésére nem teremthet jogalapot (BH2019. 302.). A felperes a saját üzleti kockázatvállalásának következményeit nem háríthatja át rájuk. További joggyakorlatra hivatkozással előadták, hogy a kárigény elutasítandó azokban az esetekben, amikor nem bizonyítható, hogy a remélt jövedelem, nyereség a károkozó magatartás hiányában tényleg bekövetkezett volna.

[103] A felperes felemelt, kizárólag az I. rendű alperessel szemben érvényesített követelésével összefüggésében kiemelték, hogy ugyanazon összeg nyilvánvalóan nem lehet egyszerre a vagyonban beállt értékcsökkenés és elmaradt haszon is. Ezen igény azért nem alapos, mert a felperes az előzőek szerint az ingatlan tulajdonjogát birtokoló gazdasági társaságot soha nem tudta volna megszerezni. A felperes elmaradt haszonként csakis a reálisan várható árbevétel, továbbá az ezen árbevételhez kapcsolódó költségek összegének a különbözetét érvényesíthetné. Mivel a felperes a bérleti jogviszony lejártáig 42.364.000 svájci frank összegű bérleti díjat lett volna köteles megfizetni, valamint állnia kellett volna az ingatlan üzemeltetésével kapcsolatos jelentős költségeket is, ezen összeg lényegesen meghaladja az ingatlan hasznosításával elérni remélt, követelése szerinti összeget.

[104] A másodlagos kereseti kérelemmel kapcsolatosan hivatkoztak arra, hogy a felperes a perbeli ügyletekben anyagi hozzájárulással nem vett részt, igénye megalapozatlan. A perbeli szerződések nem tartalmazzak olyan rendelkezést, amely alapján a finanszírozónak az önerővel, befektetéssel vagy tagi kölcsönnel kapcsolatos megtérítési kötelezettsége keletkezne. Emellett tény, hogy a felperes a teljes futamidőre járó hátralékos bérleti díjat nem fizette meg, ennek hiányában kíván „nyerészkedni”. A bérleti szerződés idő előtti megszűnése esetén a bérlő felperesnek, nem pedig a bérbeadó I. rendű alperesnek keletkezik fizetési kötelezettsége.

[105] A jogalap nélküli gazdagodás feltételei sem teljesültek, a II. rendű alperes jogelődje által az cég8 üzletrészenek megszerzéséhez biztosított finanszírozás visszafizetésére a kölcsönszerződések alapján nem került sor, a felperesnek pedig tartozása áll fenn a bérleti szerződés alapján az I. rendű alperessel szemben. A vagyoneltolódás a bérleti jogviszony jellegzetességeire figyelemmel fel sem merülhetett. Emellett az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a jogalap nélküli gazdagodásra történő hivatkozás fogalmilag kizárt, ha a jogviszonyokat szerződések rendezik.

[106] Egyetértettek az elsőfokú bíróságnak a kereset ellentmondásosságára vonatkozó megállapításával, emellett hivatkoztak arra, hogy a felperes fellebbezésében nem a közte és a cég5 között létrejött tagi kölcsönszerződésre, hanem ráutaló magatartással „kreált” kölcsön jogviszonyra hivatkozik, amelyre a rPp. 235. § (1) bekezdése alapján nincs lehetősége. A kereset felhívások után is fennálló hiányosságait a felperes terhére kell értékelni, ez a körülmény a keresetösségi jog fennállta esetén is kizárja a kereset megalapozottságát.

[107] Fenntartották a felperes felemelt keresetében érvényesített követelés elévülésére vonatkozó előadásukat. Mindkét igény tekintetében az igény elévülésének kezdő időpontja a bérleti szerződés megszűnésének napja, amikor is a felperes az állítólagos haszontól elesett. A felperes állítása szerint is megszűnt a bérleti szerződés legkésőbb 2012. január 1-jén, amelyhez képest a további kárigény 2017. január 1-jén elévült.

[108] Előadták, hogy a harmadlagos, hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelem érdemi vizsgálatra nem alkalmas. A rPp. 3. § (1) bekezdése és 252. § (3) bekezdése alapján a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése, illetőleg kiegészítésének szükségessége kizárólag a fellebbező fél kérelme alapján tehető felülbírálat tárgyává. Ilyen kérelem hiányában a másodfokú bíróság a fellebbezés korlátain túlterjeszkedne. Kérte e fellebbezési kérelem hivatalból elutasítását a rPp. 235. § (1) bekezdés, 237. § (1) bekezdés és 240. § (1) bekezdése alapján.

A Fővárosi Ítéltábla által a megismételt eljárásra adott utasítások részben okafogyottá váltak, részben a felperes az előírt tanúmeghallgatásokat nem indítványozta. A szakértői bizonyítás a megismételt eljárásban beszerzett okirati bizonyítékok eredményeképpen szükségtelenné vált, az a PK. vélemény 4. pontjában foglaltakra is figyelemmel mellőzendő volt.

Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, lényeges eljárási szabálysértést nem követett el.

[109] Az alperesek a fellebbezésre tett észrevételükben fenntartották azon állításukat, hogy a felperes a perbeli követelés tekintetében perbeli legitimációval több okból sem rendelkezik. A bizományi szerződés képvisleti jogosultságot nem alapozhat meg; a felperes nem igazolta az általa állított, tagi kölcsön nyújtására irányuló szerződés létét sem.

[110] A számviteli nyilvántartás adatai ugyan valóban nincsenek kihatással a követelés léteire, de annak fenn nem álltára a rPp. 206. § (1) bekezdése szerint mérlegelhető bizonyítékul szolgálhatnak.

[111] Előadták, hogy a felperes által a bérleti szerződés felmondásának jogellenessége, valamint a másodlagosként megjelölt kereset megalapozottságának alátámasztásaként hivatkozott, a Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.606/2021/6. számú végzését a Kúria a Gfv.VI.30.543/2021. számon folyt felülvizsgálati eljárásban hatályon kívül helyezte, és így az ítélt dologra hivatkozás a felmondás jogellenessége tekintetében nem áll meg, ugyanakkor anyagi jogerő fűződik a felperes felszámolását elrendelő végzéshez. A jogerős végzés hatályon kívül helyezése folytán a felperes alappal semmiképp sem támaszthat úgy igényt az I. rendű alperessel szemben, hogy közben a saját kötelezettségeit nem teljesíti.

[112] A kétszeres felszólítás feltételének meglétét tanú2 nyilatkozata cáfolta. A Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.074/2019. számú eljárásban vizsgálta a felmondás jogszerűségét, az eljárási rend megtartását, és nem állapított meg jogsértést. Emellett azt is megállapította, hogy az opció gyakorlásának feltételei nem teljesültek.

Vitatták, hogy tartozáselismerő nyilatkozatot tettek volna.

[113] A jogalap nélküli gazdagodásuk azért is kizárt, mert az ügylet kapcsán hétmilliárd forintos veszteségük keletkezett.

[114] A felperes az alperesek fellebbezési ellenkérelmében foglaltakat tételesen vitatta. Előadta, hogy – mivel az alperesek az ítélet tényállásának a céglízing konstrukció mibenlétére, céljára vonatkozó megállapításait fellebbezéssel vagy csatlakozó fellebbezéssel nem támadták, és azt fellebbezésében ő sem tette vitássá – az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben e tényállási elemek megváltoztatását nem kérhetik.

[115] Az alperesek által előadottakhoz képest fenntartotta, hogy az ügy megítélése szempontjából az általa irányadónak tartott tényállást kell figyelembe venni. E körben ismételten hivatkozott az álláspontja szerint ítélt dolgot eredményező, a Bszi. 41/B. § (1) bekezdése alapján a jelen perben irányadó a Kúria Gfv.VII.30.323/2019/5. számú ítéletében foglaltakra, valamint a Kúria Gfv.VII.30.226/2020/12. számú ítéletében, a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.202/2020/23. számú végzésében, a 18.Fpkhf.44.227/2015/3. számú végzésében, 31.Fpkhf.44.542/2015/5. számú végzésében és a Fővárosi Törvényszék 47.Pf.637.194/2020/10. számú ítéletében kifejtettekre. Az EBH2013.G.5. számon közzétett eseti bírósági döntés értelmében a felszámolási eljárásban hozott érdemi végzések a rPp. 229. § (1) bekezdése alapján anyagi jogerő hatással bírnak.

[116] A fellebbezési ellenkérelemben foglaltakkal ellentétben a cég11 nem átruházta a vételi jogot, hanem a vételi jog gyakorlására kijelölte a felperest a rPtk. 373. § (4) bekezdése alapján. Az alperesek álláspontjával szemben a 2009. november 9-i megállapodás érvényes és hatályos, annak alapján a vételi jog jogosultjává vált, azonban az opciós szerződés és így a részét képező november 9-i megállapodás is 2010. december 31-én a rPtk. 312. § (1) és (2) bekezdése alapján megszűnt. Előadta, hogy kártérítési követelése akkor is alapos lenne, ha a cég11 maradt volna a vételi jog jogosultja, ugyanis az önrészt „ez esetben” az opciós szerződés 1., 2.1. és 6.1. pontjai alapján azért adta, hogy a vételi jog gyakorolható legyen. A tag és a nem tag között létrejött szerződésben alapított vételi jog nem tartozik a Gt. 125. § (1) bekezdésének hatálya alá, a vételi jog gyakorlása, a felperes kijelölése nem jogellenes és nem semmis.

[117] A Fővárosi Ítéltábla jogerős végzése bizonyítja, hogy a tagjától tagi kölcsönt kapott, a fizetési kötelezettségének jogcíme így ez, és nem lehet kártérítés. Az alperesek által állítottakkal ellentétben soha nem hivatkozott arra, hogy a cég6 részére bármilyen pénzkölcsönt nyújtott volna, így ezt nyilvántartania sem kell. A cég3-re engedményezett tagi kölcsön követelést nyilvántartja, ugyanakkor a követelés anyagi sorsát semmilyen módon nem érinti, hogy szerepel-e a könyvelésben vagy sem.

[118] A vagyonában bekövetkezett értékesökkenés körében akként is nyilatkozott, hogy az általa teljesített önerő ellenértéke a egyéb1 közvetett tulajdonjogára vonatkozó váromány volt.

A váromány megghiúsulására alapított keresete alapos, várománya a rPtk. 229. § (1) bekezdése szerinti törvényi védelemben részesült; nem üzleti, hanem jogi várakozása hiúsult meg. A

kárigény megalapozottságához nem szükséges annak bizonyítása, hogy a vételi jog gyakorlása ténylegesen bekövetkezett volna.

A felmondás jogellenes az okból is, hogy az előírt eljárási rend megsértésével azt nem előzte meg kétszeri felszólítás. A kétszeri felszólítás előírását igazolja a perben csatolt nyelvész-szakértői vélemény, de tanú2 alperesek által hivatkozott nyilatkozata is.

[119] A szerződés megszűnésekor teljesítendő elszámolási kötelezettség körében továbbra is hivatkozott a bérleti szerződés 7.3.5., 8.2. és 8.6. pontjaiban, továbbá az opciós szerződés 1.2., 2.1., és 6.1. pontjaiban foglaltakra. A Szegedi Ítéltábla EBD2013.G.9. számú elvi döntése értelmében a lízingszerződés feleknek fel nem róható megszűnése esetén is elszámolási kötelelem jön létre a lízingbe adó és a lízingbe vevő között. Ilyen esetben a szolgáltatások ellenértékét kell szembeállítani.

[120] A vételi jog gyakorlása hiányában a II. rendű alperes, illetve a cég10 és az cég8 üzletrészét megszerző I. rendű alperes jogalap nélkül gazdagodott.

A felek közötti szerződéses kapcsolat önmagában nem zárja ki a jogalap nélküli gazdagodás címén történő marasztalást. Amennyiben a vagyoneltolódás a cég6 vagyona terhére következett volna be, úgy a bizományosi szerződés alapján az ebből eredő követelést a cég6 rá engedményezte. Fenntartotta, hogy a teljesített önrész összege a cég10 vagyonát növelte, a II. rendű alperes és jogelődje pedig a cég10 üzletrésze ellenértékének a növekedésével ért el jogalap nélküli gazdagodást.

[121] Téves az az érvelés, hogy a keresete alapjául szolgáló tényállás esetleges téves minősítése a kereset elutasítására vezethet. Egyebekben a kereset ellentmondásosságára vonatkozó állításokat továbbra is vitatta.

[122] A követelése nem évült el, mivel a követelése nem járadék jogcímű, annak elévülésére a PK 52. számú állásfoglalás nem irányadó. A 2012-2017. közötti időszak tekintetében követelt elmaradt vagyoni előny elévülésének kezdő időpontja nem lehet 2011. január 1., a rPtk. 360. § (1) bekezdése szempontjából az elmaradt vagyoni előny ugyanis akkor következik be, amikor az létrejött vagy létrejöhetett volna. Hivatkozott az I. rendű alperes 2018. december 4-i, elévülést megszakító tartozáselismerésére is, amelyhez képest a követelését az elévülési határidőn belül érvényesítette.

[123] Nincs helye az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránti fellebbezési kérelme hivatalból elutasításának. Bár az elsőfokú ítélet tényállása kiegészíthető, a súlyos eljárási hibák folytán, a másodfokú bíróság által előírt bizonyítási kötelezettség, az átalakulások vizsgálata és a bérleti szerződés teljesítését vizsgáló szakértői bizonyítás hiányában helye lehet újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasításnak is. A perben további tanúbizonyítás nem volt szükséges, viszont az elsőfokú bíróság megalapozatlanul mellőzte a szakértői bizonyítás iránti indítványát.

[124] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki, illetve azt az alábbiak szerint pontosítja.

[125] A felperes és az cég7 között 2008. március 20-án „Üzletrész adásvételére szóló módosított és újrafogalmazott megállapodás” jött létre, amely a felek között 2007. december 21-én megkötött üzletrész-adásvételi szerződést módosította. A megállapodás lényege szerint a felperes 38.000.000 euró vételárért megveszi az cég7-től mint eladótól az cég8 100 %-os üzletrészét. A szerződés alapján a felperes az cég7 részére 500.000 euró foglalót fizetett meg, amely összeget tulajdonosa, a cég5 tagi kölcsön útján biztosította részére, 2008. március 21-én történt átutalással.

[126] A cég2 2008. március 19-i finanszírozási ajánlata a finanszírozás feltételei között tartalmazta azt is, hogy az üzletrész 38.000.000 eurós vételárából az önrész 9.000.000 eurót tesz ki, míg a kölcsönből finanszírozott rész 29.000.000 euró. A finanszírozási ajánlat értelmében az üzletrész projekt társaságra átszállásának feltételeként megkötendő bérleti szerződés alapján beszedett bérleti díjakat a bérlő felperes a bérbeadó cég8ra engedményezi, aki azt biztosítéki letéti számlára utalja át. A kölcsön futamideje 17 év, de a finanszírozási ajánlat tartalmazta az előtörlesztés lehetőségét is.

A finanszírozási konstrukció része volt – a cég2-nek a felpereshez intézett, 2009. október 12-i levele szerint – az cég8 üzletrészeire „az ügyfél” számára vételi jog biztosítása, amellyel áfa és vagyónáruházási illeték fizetése nélkül szerezheti meg a egyéb1 tulajdonjogát.

[127] A 2008 októberében a felperes és a cég6 között létrejött, módosított bizományosi szerződés- megnevezésű okirat az előzmények között tartalmazza, hogy a felperes és az cég7 üzletrész-adásvételi szerződést kötöttek az cég8 üzletrészei 100 %-ának 38.000.000 euró vételárért történő megvásárlására. A cég2-vel folytatott tárgyalások eredményeként, a cég2 kérésére abban állapodtak meg a felek, hogy a felperes a saját erőt olyan módon biztosítja, hogy az cég8 üzletrészét a felperes vagy a felperes nevében eljáró más társaság szerzi meg, és ezt egy projekt társaságra ruházza át, 9.000.000 euróval alacsonyabb vételáron. „a Projektben résztvevő felek (a cég2 és a cég3: a továbbiakban a Projekt tagjai) a későbbiekben megállapodnak abban, hogy milyen feltételek mellett kapja meg a cég3 ezen 9 millió € összegű hozzájárulásának az ellenértékét.” A szerződés D) pontja értelmében a megállapodás célja azon feltételek meghatározása, amelyek alapján a cég6 megszerzi az cég8 üzletrészeit az cég7-től és tovább értékesíti azokat a projekt társaságnak a felperes nevében és képviseletében. Az E) pont rögzíti, hogy a szerződés előző változata alapján a felperes harmadik felek közreműködésével rendelkezett az üzletrész vételár önrészenek az eladó részére átutalásáról. A megállapodás 1. pontja szerint a felek megállapodnak, hogy a cég6 a saját nevében, de a felperes javára szerzi meg az cég8 100 %-os üzletrészét az eredeti vételárért, és ugyanezen a napon tovább értékesíti a csökkentett vételáron. A 2. pont szerint az eredeti vételár 4.391.560,82 euró + 9.062.000 euró, míg a csökkentett vételár 4.391.560,82 eurót tesz ki. A két összeg különbségét a felperes vagy közvetlenül, vagy kölcsönön keresztül biztosítja cég6 részére. A csökkentett vételárat a projekt társaság közvetlenül fizeti meg az cég7-nek, ennek következtében a cég6-nak nem keletkezik azonnali fizetési kötelezettsége. A felperes által az

cég7 részére az üzletrész-adásvételi szerződés alapján megfizetett 500.000 euró foglaló az eredeti vételár összegébe beleszámít. A szerződés 4. pontjában a felperes kijelentette, hogy a cég6t mentesíti mindenféle veszteség, kár, igény stb. alól, amelyet vele szemben harmadik személy a fenti tranzakcióval kapcsolatban érvényesít. A cég6 akként nyilatkozott, hogy a felperest azonnal értesíti, amint tudomást szerez ilyen esetleges veszteségről, igényről vagy bármilyen erre vonatkozó eljárásról. A cég6 engedélyezte a felperes számára, hogy részt vegyen bármilyen ilyen igényre vonatkozó eljárásban, és kijelentette, hogy nem fog egyezséget kötni ilyen igények tekintetében a felperes hozzájárulása nélkül.

[128] A fentiek alapján a cég6 és az cég7 között 2008. augusztus 21. napján létrejött, majd 2008. október 7-én módosított, az cég8 100 %-os üzletrészenek adásvételére létrejött megállapodás a cég6t közbenső vásárlóként, míg a cég10-t végső vásárlóként említi. A szerződés J) pontja tartalmazta, hogy a felperes, valamint az cég7 a 2008. március 20-i, üzletrész-vásárlásra kötött megállapodásukat a jelen szerződésre tekintettel meg kívánják szüntetni. A szerződés 2.2. pontja értelmében az cég7 az cég8 100 %-os üzletrészt 4.391.560,82 euró (fő üzletrész átruházási megállapodás értelmében fennálló vételár), valamint 9.062.000 euró összegben meghatározott vételáron adja el a cég6nek, amely összegből a felperes mint vásárló korábban 500.000 euró összeget előlegként megfizetett. A vételár megfizetésének módjáról a szerződés akként rendelkezik, hogy az cég7 fennálló fizetési kötelezettségeire tekintettel abból 4.300.000 euró az cég17 (a továbbiakban: cég17) számlájára, 4.762.000 euró cég16 s.r.o. (a továbbiakban: cég16) részére fizetendő. Az utolsó, 4.391.560,82 euró vételár részletet a végső vásárló fizeti meg közvetlenül az eladó számára.

[129] A szintén 2008. augusztus 21. napján létrejött, majd 2008. október 7-én módosított, az cég7, a cég10 és a cég6 közötti háromoldalú üzletrész-átruházási szerződés értelmében a cég10 az cég8 100 %-os üzletrészt a cég2 által biztosított 4.391.560,82 euró vételáron megszerezte.

[130] (A felperes által közvetlenül az cég7 részére megfizetett 500.000 eurón felül) 2008. szeptember 1-jén a cég15 850.000 eurót utalt a cég16 részére, az utalás közleményében a felperes1-t és a „vételár” megjegyzést feltüntetve. A cég5 2008. október 7-én 4.300.000 eurót utalt az cég17 részére, a közleményben feltüntetve a felperes1 megbízása szerinti üzletrész vételárat, majd 2008. október 14-én 3.412.050 eurót a cég16 részére, a közlemény rovatban feltüntetve, hogy az összeg üzletrész vételár a cég6 nevében.

(Ezen tételek együttes összege 9.062.050 euró.)

[131] A 2008. augusztus 21-én a cég9 mint eladó és a cég11 mint vevő között létrejött opció alapításáról szóló szerződés 1. pontja a szerződés előzményei között utal az üzletrész-adásvételi szerződésre, amely az 1.2. pont szerint az „Eladó 100%-os tulajdonában álló Társaság mint vevő és az cég7 S.A.”, tehát a cég10 és az cég7 között jött létre, utal továbbá a felperes és az cég8 között a kölcsönszerződés futamidejére kötött bérleti szerződésre és az cég8 üzletrésze megvásárlásának pénzügyi forrásaként a cég10 és a cég2 között létrejött kölcsönszerződésre. Az opciós szerződés 2.1. pontjában a felek rögzítették, hogy megtesznek minden szükséges lépést és megfelelő intézkedést annak érdekében, hogy a jelen

megállapodást, valamint azon, az 1. pontban szereplő megállapodásokat, amelynek részesei vagy amelynek részesének tekinthetők, teljesítsék. A 3. 1. pont az „Opció Időszak Lejárta”-ként a cég2 kölcsönszerződése fennálltának idejét határozta meg. A szerződés 6.1. pontja a záró rendelkezések között rögzítette, hogy (az 1. pont szerinti) megállapodásokban rögzített kijelentéseket, szavatosságokat és kötelezettségvállalásokat úgy kell tekinteni, mint amelyek a jelen megállapodás teljesítését, a vételi, illetve eladási jog gyakorlását szolgálják, ezért azok a jelen megállapodás teljesítésétől és az opciós jogok gyakorlásától függetlenül érvényesek.

[132] A 2009. november 9-én a felperes és a cég11 között a vételi jog gyakorlásának kijelöléséről szóló megállapodás 2. pontja akként rendelkezik, hogy a cég11 vállalja, hogy az opciós szerződésben írt „Opció Időszak Lejáratkor” vételi jogának gyakorlása esetén a vételi jog gyakorlására a cég3-t jelöli ki, és erről a vételi jog gyakorlásával egy időben a vételi jog kötelezettjét értesíti.

[133] 2011. december 29-én a cég5 a felperessel szemben a tagi kölcsön címén fennálló 2.500.000 euró, valamint 8.562.500 euró kártérítési követelését a cég3-re engedményezte. A 2012. január 16-án módosított, majd 2013. július 1-jén – azaz a 2012. február 22-i, egyesített nyilatkozat engedményezésről-megnevezésű okirat keltét követően – megerősített engedményezési szerződés engedményezett összegekként szintén a fentieket tartalmazza.

[134] A felperes felszámolási eljárásában a cég3 2012. augusztus 24-én kelt hitelezői igény bejelentésében előzményként azt tüntette fel, hogy a cég5 által rá engedményezett 9.062.050 euró tagi kölcsön követelés nyilvántartásba vételét kéri, amelyet jogelődje az cég8 üzletrésének finanszírozásához önerő biztosítása céljából bocsátott a felperes rendelkezésére.

[135] A Fővárosi Törvényszék előtt 34.Fpkh.194/2016. számon folyamatban volt, vitatott hitelezői igény elbírálása iránti eljárásban a jelen per I. rendű alperese a 2018. december 4-én kelt beadványában kimunkálta a bérleti szerződés alapján esedékes kifizetéseket és a bevétel összegét, és bejelentette, hogy a felperes mint adós kártérítés jogcímén fennálló tartozása 18.129.706,01 svájci frank és ennek kamata.

[136] A jelen másodfokú eljárásban az alperesek bejelentették, hogy a Kúria az előtte folyt felülvizsgálati eljárásban a Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.606/2021/6. számú végzését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. A határozat leírása folyamatban van.

[137] Az így kiegészített tényállás alapján a fellebbezés részben, az ítélet 9.062.000 euró megfizetése iránti keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezése tekintetében megalapozott, míg ezt meghaladóan megalapozatlan.

[138] Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely folytán a perindításkor hatályban volt, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó rPp. 252. § (2) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyezési ok állna fenn – az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltakra is tekintettel –, a Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú ítéletet a rPp. 253. § (3) bekezdése alapján, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

[139] Az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan és pontatlanul tárta fel, azonban az a felek nyilatkozatai, a felperes és az cég7 között 2008. március 20-án létrejött, üzletrész adásvételére szóló módosított és újrafogalmazott megállapodás tartalma, a 2008. március 19-i finanszírozási ajánlat, valamint a cég2 felpereshez intézett, 2009. október 12-én kelt levele, a 2008. augusztus 21-én, a cég9 és a cég11 között létrejött opció alapításáról szóló szerződés, valamint a felperes és a cég11 közötti, 2009. november 9-i, vételi jog gyakorlójának kijelöléséről szóló megállapodás, a felperes és a cég6 között 2008 októberében létrejött, módosított bizományosi szerződés megnevezésű okirat, a cég6 és az cég7 között létrejött, 2008. október 7-i, módosított üzletrész-adásvételi megállapodás, a szintén 2008. október 7-i, módosított tartalmú, az cég7, a cég10 és a cég6 között létrejött háromoldalú üzletrész-átruházási szerződés, a cég5 és a cég15 által eszközölt átutalásokról kiállított bizonylatok tartalma, a 2011. december 29-i, majd 2012. január 16-án és 2013. július 1-jén megerősített, a cég5 és a cég3 között létrejött engedményezési szerződés, a cég3 2012. augusztus 24-én kelt hitelezői igény bejelentése és az I. rendű alperesnek a jelen per irataihoz 2019. augusztus 7-én, 10.G.44.438/2016/88. számon csatolt, a Fővárosi Törvényszék előtt 34.Fpkh.194/2016. számon folyamatban volt eljárásban tett, 2018. december 4-én kelt beadványa alapján a fentiek szerint a másodfokú eljárásban kiegészíthető volt.

[140] A harmadlagos, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezés a hatályon kívül helyezés okaként egyértelműen megjelölte az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének elmulasztását [rPp. 221. § (1) bekezdés], valamint a megismételt eljárásra előírt bizonyítási cselekmény elmulasztását (PK vélemény 4. pont), így e tekintetben a fellebbezés hiányosnak nem minősül, a rPp. 240. § (1) bekezdése és 237. §-a alkalmazásával a fellebbezés (e részben) elutasításának akkor sem lenne helye, ha az eshetőleges kérelmeket tartalmazó fellebbezés ily módon megbontható lenne.

[141] Az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 2020. június 30-án kelt, a korábbi ítéletet hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasító végzésében foglalt, a megismételt tárgyalásra vonatkozó utasításoknak csak részben tett eleget. A tényállást csak részben egészítette ki, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat nem teljeskörűen mérlegelte, és elmulasztotta az előírt szakértői bizonyítás lefolytatását. Ezen eljárási szabálysértések azonban az elsőfokú ítélet ismételt hatályon kívül helyezését nem indokolják, mivel a megismételt eljárásban tett előadásokra és a csatolt okiratokra tekintettel a PK vélemény 3. pontjában foglaltak alkalmazásával a másodfokú eljárásban az eljárási szabálysértés orvosolható, a per adatai alapján az előírt szakértői bizonyítás mellőzhető volt; szakértő bizonyítás lefolytatása

érdekében sem volt helye az ítélet rPp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezésének, a később kifejtendők szerint.

[142] A felperes állításával ellentétben ugyanakkor nem minősül eljárási szabálysértésnek az, hogy az elsőfokú bíróság az alperesek per megszüntetése iránti kérelmét nem külön végzéssel, hanem az eljárást befejező határozatában bírálta el, döntésének indokát is adva [rPp. 162. § (2) bekezdés].

[143] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezés, valamint a fellebbezési ellenkérelem hivatkozásaira tekintettel elsődlegesen azt rögzíti, a kereseti kérelem esetleges ellentmondásossága, az érvényesíteni kívánt jog és az annak alapjául szolgáló tények megjelölésének hiánya csupán a rPp. 124. § (1) és (2) bekezdésében foglalt intézkedéseket alapozhatja meg, a kereset érdemi elbírálása során az a kereset elutasítását nem eredményezheti.

[144] A kereseti kérelem alapjául szolgáló tényállítások, valamint jogi hivatkozások megváltoztatása nem szükségképpen jelenti a kereseti kérelem határozatlanságát. Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben a felperes részletesen levezette, hogy a kára mely I., illetve II. rendű alperes által kifejtett magatartások eredményeként következett be, amely okozat meglétét az elsőfokú bíróság egyébként – részben – vizsgálta is.

[145] Nem felel meg a valóságnak, hogy a felperes ugyanazon kárt egyszerre állította a vagyonában beállt értékcsökkenésként, és kívánta elmaradt haszonként is érvényesíteni. A 2021. október 25-i keresetváltoztatása ugyanis egyértelműen megjelöli, hogy az elmaradt haszonként kizárólag az I. rendű alperessel szemben érvényesített további igény az önerőként megfizetett 9.062.000 euró ráfordítással meg nem egyező összeg, amelyhez a felperes a bérleti szerződés jogellenes felmondása hiányában hozzájutott volna, valamint a megszerezni kívánt ingatlan értéke, amely utóbbi követelésből a felperes levonta az ellenértékként az oldalán felmerülő önerő összegét. A Fővárosi Ítéltábla e körben megjegyzi, hogy ellentmondást csak – az alperesek által soha nem kifogásolt – „másodlagos” keresetként megjelölés eredményezhetne, azonban a keresetváltoztatást tartalmazó okiratból, valamint a felperes ezt követő, következetes állításaiból nyilvánvaló, hogy ezen, keresetfelemeléssel támasztott igény nem eshetőleges az alpereseknek 9.062.000 euró megfizetésére egyetemleges kötelezés iránti kérelemhez képest, hanem amellet, egyidejűleg érvényesített.

[146] A Fővárosi Ítéltábla ugyancsak a felek visszatérő hivatkozásaira tekintettel szükségesnek tartja előljáróban rögzíteni, hogy a jelen per elbírálása szempontjából a felek által hivatkozott kúriai, fővárosi ítéltáblai és fővárosi törvényszéki döntések a felek által állított tartalom szerinti anyagi jogerő hatással nem bírnak.

[147] A rPp. 229. § (1) bekezdése értelmében a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék (anyagi jogerő).

[148] A fentiek szerint az ítélt dolog tárgya a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tények és jogi okfejtések is, így a felek közötti jogviszony minősítése, amely utóbb vitássá nem tehető, és attól egy későbbi perben a bíróság sem térhet el (BH2002. 235.).

Az anyagi jogerő folytán a peresített jogviszony alapján a feleket megillető jogokat és az őket terhelő kötelezettségeket véglegesen meghatározottnak kell tekinteni, az így elbírált jogot többé vitássá tenni már nem lehet.

A Kúria a BH2008. 18. szám alatt közzétett ügyben kifejtette, hogy a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje azt zárja ki, hogy ugyanazon tényalapból származó, ugyanazon jog iránt, ugyanazon felek között – ideértve jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék. Ugyanakkor a bíróság nincs kötve a más személyek között folyamatban volt perben megállapított tényálláshoz és döntéshez akkor sem, ha a döntés azonos tényálláson alapult.

A BDT2021. 4384. számon közzétett döntés szerint az anyagi jogerő kiterjed a jogról való döntésre, amely csak a döntés rendelkező és indokolási részének együttes vizsgálata alapján állapítható meg. Az anyagi jogerő hatás folytán a bíróságnak az ítéletben megállapított tényálláson alapuló döntése emelkedik jogerőre.

[149] A Kúria a felperes által ítélt dologként, és kötelezően figyelembe veendőként hivatkozott Gfv.VII.30.323/2019/5. számú ítélete nem a jelen peres felek közötti eljárásban született, így ahhoz rPp. 229. § (1) bekezdése szerinti ítélt dolog anyagi jogerő hatása nem fűződhet. A rendelkező részben foglalt döntést az ahhoz fűződő indokokkal együtt vizsgálva megállapítható továbbá, hogy a Kúria – a jogviszony minősítésétől függetlenül – döntését kizárólag arra alapozta, hogy a társasági részesedés értékcsökkenése miatt a tag magánvagyonában esett kárra hivatkozással kártérítési igény megalapozottan nem érvényesíthető. Az ítélet indokolásából egyértelműen kitűnik, hogy az ott vizsgált keresetben a cég a kára bekövetkeztét arra tekintettel állította, hogy az alperesek jogellenes magatartása miatt a jelen per felperesében lévő üzletrészének értéke csökkent. A felperes állításával ellentétben a Kúria indokokkal együtt értelmezett döntéséből nem következik, hogy a felperes alperesek – jelen perben megjelöltenél azonos – szerződésszegéseire alapított kárigénye megalapozott lenne, a Kúria vizsgálata ugyanis erre nem terjedt ki.

[150] Nem megalapozott a felperesnek a perindításkor még nem hatályos Pp. 360. § (1) bekezdésére hivatkozása, illetve a Bszi. jogegységi panasz eljárásra szabályozást tartalmazó 41/B. § (1) bekezdésére hivatkozása sem. A 2019. évi CXXVII. törvénnyel bevezetett korlátozott precedensrendszer a Bszi. módosított 197/B. §-a alapján a jelen eljárásban is érvényesül. Azonban – túl azon, hogy a Kúria a jelen perben eldöntendő jogkérdésben még

nem foglalt állást – a jelen perben a Kúria elvi kérdésben hozott korábbi döntésétől eltérés lehetősége sem merült fel.

[151] A Kúria az ugyancsak a felperes által hivatkozott Gfv.VII.30.226/2020/12. számú ítéletében, a jelen per I. rendű alperese és a felperes közötti, nemleges megállapítás iránti kereset tárgyában folyt eljárásban a felek közötti jogviszonyt valóban céglízing útján történő tulajdonszerzésre irányuló szerződéses konstrukciónak minősítette, a kereset elutasítását tartalmazó döntését azonban nem erre a minősítésre alapozta, így az általa megállapított tényálláshoz anyagi jogerő hatás szintén nem fűződhet.

Ugyanez állapítható meg a Fővárosi Törvényszék 47.Pf.637.194/2020/10. számú, végrehajtás megszüntetése tárgyában hozott ítélete kapcsán is.

A Fővárosi Ítéltábla e körben megjegyzi, hogy a jelen per megítélése szempontjából jelentősége nem annak van, hogy a szerződéses konstrukció céglízingnek minősíthető-e, hanem annak, hogy a szerződések láncolata valóban a felperes közvetett tulajdonszerzését volt-e hivatott megteremteni.

[152] Ezen túl a felperes ítélt dolgot eredményező döntésekként hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla felszámolási eljárásban hozott jogerős végzéseire is, amely anyagi jogerő hatást az alperes vitatta.

[153] Kétségtelen, hogy a rPp. 229. § (1) bekezdése a felszámolási eljárásban is alkalmazandó (BDT2004. 986.). Az irányadó joggyakorlat értelmében (EBH2013.G.5.) a felszámolási eljárásban az ügy érdemében hozott végzések rendelkeznek a peres eljárásra is kiható jogerővel. Ez esetben azonban az anyagi jogerő hatás nyilvánvalóan az adott ügyben érvényesített és elbírált joghoz kapcsolódik. Így például, az EBH2011. 2333. számú döntésben kifejtettek szerint, a közbenső mérleg jóváhagyásához anyagi jogerő hatás nem fűződik, mivel ezáltal a bíróság csak azt nyilvánítja ki, hogy tudomásul veszi a felszámoló által a közbenső mérlegben és a hozzá kapcsolt szöveges jelentésben foglaltakat. Anyagi jogerő hatás fűződik azonban a közbenső mérleghez csatolt részleges vagyonfelosztási javaslatot is jóváhagyó végzéshez, mivel ezáltal a bíróság valamely hitelező javára pénz kifizetéséről is rendelkezik.

[154] Ennek alapján a felperes által hivatkozott végzések közül a Fővárosi Ítéltábla 18.Fpkhf.44.227/2015/3. számú végzéséhez fűződő anyagi jogerő hatás – az ott elbírált joghoz képest – abban áll, hogy a felperes felszámolási eljárásában a cég3 8.223.616 euró követelése hitelezői igényként a „f” pont alatt nyilvántartásba veendő, mivel ennek jogszabályi feltételei fennállnak. Kiemelendő, hogy a Fővárosi Ítéltábla e döntését – annak indokolásából kitűnően – a deviza átutalásokról kiadott banki igazolásokra, de legfőképpen a felperes tartozáselismerő nyilatkozataira alapítottnan hozta. Amennyiben e végzésből a felperes által állítottak szerint következhetne annak kötelezőként elfogadása is, hogy a cég5 (a végzésben foglalt összeggel egyébként meg nem egyező) 9.062.000 euró összeget tagi kölcsön címén nyújtott a felperesnek, azt eredményezné, hogy a felperes a saját tartozáselismerő nyilatkozatára alapítottnan érhetne el anyagi jogerő hatást.

[155] A Fővárosi Ítéltábla 31.Fpkhf.44.542/2015/5. számú végzéséhez fűződő anyagi jogerő hatás annyiban áll, hogy a cég 11 3.000.000 euró követelése a kérelemben foglaltak alapján hitelezői igényként nyilvántartásba nem vehető.

[156] A Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkhf.43.606/2021/6. számú végzése az alperesek – felperes által nem vitatott – előadása szerint a Kúria előtt folyt felülvizsgálati eljárásban hatályon kívül helyezésre került, hatályon kívül helyezett határozathoz anyagi jogerő hatás nem fűződik.

[157] Végül a Fővárosi Ítéltábla előzményi eljárásban hozott, a felperes által ugyancsak hivatkozott 16.Gf.40.202/2020/23. számú végzésében írtak a PK. vélemény 4. pontjában foglaltak szerint a kifejtett jogi álláspont vonatkozásában az elsőfokú bíróságot a megismételt eljárásban nem kötik. Mivel a hatályon kívül helyező végzés nem az ügy érdemében hozott ítélet, a perbe vitt jogot nem bírálja el, annak a rPp. 229. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogerő hatása nyilvánvalóan nem lehet.

[158] A felperes elsődleges, az alperesek egyetemleges marasztalására irányuló keresetében szerződésszegésből eredő kártérítést érvényesített.

[159] A per tárgyává tett jogviszonyok keletkezésekor hatályban volt, ezért a jelen ügy elbírálásakor alkalmazandó rPtk 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A rPtk. 318. § (1) bekezdése szerint a szerződésszegésért való felelősségre, valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni.

[160] Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette e kereset megalapozottsága feltételeként a felperest ért kár, az alperesek jogellenes magatartása, valamint e magatartások és a bekövetkezett kár közti okozati összefüggés felperes általi bizonyításának szükségességét [rPp. 164. § (1) bekezdés].

[161] A kártérítés ezen elemei közül a felperest ért kár általa (tévesen) megállapított bizonyítatlanságát azonban hibásan értékelte (az alperesek hivatkozását átvéve) a keresetösségi jog hiányaként.

[162] A perbeli legitimáció, mint perindítási jogosultság (kereshetőségi jog) a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, vagyis arra, hogy a felperest megilleti-e, és éppen a felperest illeti-e meg a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben. A kereshetőségi jog alapvetően anyagi jogi kérdés, amely a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolat, a félnek a vitában való anyagi jogi érdekeltiségén keresztül vizsgálendő.

[163] Mivel a felperes a keresetében megjelölte a szerződéses jogviszonyt, az alperesek szerződésszegő magatartásait és az ebből őt ért kár bekövetkeztét állította, a követelés érvényesítéséhez fűződő anyagi jogi érdeke kétségtelenül fennáll, tehát kereshetőségi joggal rendelkezik. Amennyiben pedig az állapítható meg, hogy a követelése nem alapos, az nem a kereshetőségi joga hiányára, hanem a követelése megalapozatlanságára, a kártérítés feltételeinek fenn nem álltára vezethető vissza.

[164] A felperesnek a kára bekövetkezését azáltal kellett bizonyítania, hogy a 9.062.000 euró önrész megfizetése az ő teljesítésének minősül.

[165] Az elsőfokú bíróság tévedett, amikor azt állapította meg, hogy a felperes azért nem érvényesíthet kártérítési igényt az alperesekkel szemben, mivel nem érte kár.

Noha az elsőfokú bíróság irányadó tényállásként rögzítette, hogy szerződéses konstrukció célja a felperes közvetett tulajdonszerzése volt, ennek tévesen nem tulajdonított jelentőséget, és mérlegeléskor, a rPp. 206. § (1) bekezdését megsértve, az önrész felperes általi teljesítésére vonatkozó bizonyítékokat nem vette figyelembe.

[166] A felperes és az cég7 között 2008. március 20-án létrejött, üzletrész adásvételére vonatkozó megállapodásból egyértelműen kitűnik, hogy az cég8 üzletrészét a felperes kívánta megszerezni, továbbá az is, hogy a cég5 által folyósított tagi kölcsönből 500.000 eurót foglalként az cég7 részére megfizetett.

A cég2 finanszírozási ajánlata ehhez képest az üzletrész megszerzésének más módját tartalmazza, azzal azonban, hogy az cég8 üzletrészeit változatlanul a felperes fogja megvenni az általa biztosított 9.000.000 euró önrész megfizetése mellett. A cég2 2009. október 12-i levele szerint az üzletrész megvásárlását vételi jog kikötése útján biztosítják számára. Ezt erősíti a 2008 októberében a felperes és a cég6 között létrejött, módosított bizományosi szerződés tartalma, amelynek szövege kifejezetten tartalmazza, hogy a 9.000.000 euró összegű önrészt nem a cég6, hanem a felperes fizeti meg.

tanú2 és tanú3 tanúvallomása is megerősíti, hogy a Alperes2 kérésére változott akként a konstrukció, hogy az cég8 üzletrészét nem közvetlenül a felperes szerzi meg, hanem köztes céget kell beiktatni, amely a cég6 volt.

[167] A bizományosi szerződésből egyértelműen kitűnik, hogy a cég6 – noha az üzletrész-adásvételi szerződésekben félként jelent meg – tényleges kifizetést nem teljesített, hanem az önerő összegét a felperes biztosította. A felek által bizományosinak nevezett

szervződés egyszerre tartalmazta azt, hogy a cég6 az cég8 üzletrészeit a felperes nevében és képviselőjében szerzi meg, majd értékesíti tovább [D) pont], valamint azt, hogy a cég6 a saját nevében teszi mindezt (1. pont). Ezen ellentmondás feloldása nélkül is megállapítható azonban, hogy a finanszírozási konstrukcióra, valamint a bizományosi szerződésnek azon utalására figyelemmel, hogy a cég6 a felperes érdekében, a felperes közvetett tulajdonszerzése céljából szerződik, valamint az önrészt is a felperes biztosítja, önmagában abból a tényből, hogy az üzletrész-adásvételi szerződésekben félként (a cég2 kérésére) nem a felperes, hanem a cég6 vett részt, nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a teljesítés a cég6, nem pedig a felperes részéről történt.

A felperes nem állított olyat, hogy a cég6 részére biztosította volna az önrész összegét, akár kölcsön útján, akár más módon, így – az elsőfokú bíróság érvelésével ellentétben – vele szemben követelést nem is kell nyilvántartania, illetve követelését nem a cég6-nal szemben tudja érvényesíteni.

[168] A cég6 üzletrész átruházási szerződés láncolatba beiktatását az tette szükségessé, hogy a II. rendű alperes jogelődje az üzletrész megvásárlásához annyi forrást nem kívánt biztosítani, mint amennyiért az cég7 az cég8 üzletrészt el akarta adni. Arra ugyanakkor a perben nem merült fel adat, hogy az üzletrész cég7 és cég6 közötti szerződésben meghatározott értékét vitatták volna. Így abból kell kiindulni, hogy az cég7 4.391.560,82 euró + 9.062.000 euró összeg ellenében ruházta át az cég8 100 %-os üzletrészt a cég6-re. Ebből is következően az önrész felperes általi teljesítését támasztják alá a perben csatolt átutalási bizonylatok is. 2008. március 21-én a cég5 megbízása alapján kifejezetten tagi kölcsön címen 500.000 euró került a felperesnek átutalásra, amely összeg tekintetében az alperesek sem vitatták, hogy az cég7-nek megfizetett üzletrész-vételár részét képezte. A cég15 részéről 2008. szeptember 1-jén teljesített 850.000 euró utalás a 2008. augusztus 21-i, október 7-én módosított üzletrész-adásvételi szerződésben foglaltak szerint a cég16 részére történt azzal, hogy a közlemény kifejezetten megjelölte a felperest, illetve a vételár- szót is. A cég5 részéről 2010. október 7-én az üzletrész-adásvételi szerződés értelmében az cég17-nek teljesített 4.300.000 euró átutalásának közleménye úgyszintén azt tartalmazza, hogy a felperes megbízása szerinti üzletrész vételár utalás történik. A cég5 részéről 2008. október 14-én teljesített további 3.412.050 euró összeg banki átutalása (egyedülként) az üzletrész vételár a cég6 nevében közleményt tartalmazza, amely azonban a fent kifejtettekre – a finanszírozási konstrukció változatlanul hagyása mellett a cég2 kérésére a cég6 szerződő félként közbeiktatására tekintettel – nem teszi kétséggé, hogy a teljes, az 500.000 euró foglaltó beszámításával 9.062.050 eurót kitevő önrész teljesítése a felperes részéről történt.

[169] A felperes tehát a foglaltóval, valamint a cég5 és a cég15 útján úgy teljesítette a vételár ráeső részét az cég7 javára, hogy az az üzletrész adásvételére létrejött megállapodásban az cég7 által megjelölt személyek részére került átutalásra.

[170] A cég5 és a cég3 között létrejött, 2011. december 29-i, majd többször megerősített engedményezési szerződés 2.500.000 euró tagi kölcsön tartozáson felül (amelyből 500.000 euró a felperes által már megfizetett foglaltó összege, míg 2.000.000 euró a szintén teljesített óvadék) további 8.562.050 eurót kártérítési követelésként jelöl meg. Figyelemmel azonban az összegek nyilvánvaló egyezésére, valamint arra is, hogy a felperest

ért kár bekövetkezte szempontjából nem a felperes tartozásának jogcíme, hanem a vele szemben nyilvántartott követelés ténye releváns, az elsőfokú bíróság tévesen tulajdonított jelentőséget az engedményezési szerződésben, valamint a hitelezői igény nyilvántartásba vétele iránti eljárásban is megjelenő kártérítés jogcímnek.

[171] A Fővárosi Ítéltábla rámutat, hogy nem helytálló az alperes azon hivatkozása, miszerint a felperes az önrész összegének tagi kölcsönből fedezésére tett tényelődását a fellebbezésében a rPp. 235. § (1) bekezdésébe ütköző módon megváltoztatta volna. A fellebbezésben ugyanis továbbra is tagi kölcsönre hivatkozik, amely tényelődásán nem változtat az, hogy a tagi kölcsön nyújtására irányuló, írásbeli szerződés megkötését nem tudja igazolni.

[172] A Fővárosi Ítéltábla rámutat továbbá arra, hogy az engedményezési szerződés 2013. július 1-i megerősítése – amelyben egyértelműen a felperessel szembeni 2.500.000 euró, valamint 8.562.050 euró követelés szerepel – felülírja az ezt megelőző, 2012. február 22-i engedményezésről kiadott egyesített nyilatkozat tartalmát. Ugyanakkor a 2012. február 22-i nyilatkozat tartalma, miszerint az önerő biztosítása „a cég6 üzletrész vásárlására”, a felperes közvetítésével és garancia vállalása mellett történt, a fentiek szerint magyarázható a finanszírozási konstrukcióban a közvetítő megjelenésével, azonban önmagában semmiképp sem lenne alkalmas arra, hogy megcáfolja azon, a finanszírozási ajánlattal, az ezzel összefüggő levelezéssel, a felperes és a cég6 közötti szerződés tartalmával is alátámasztott tény, miszerint az önerőt a felperes biztosította.

[173] A tagi kölcsönként az önerő rendelkezésére bocsátásának igazolásán keresztül úgyszintén a felperes teljesítését támasztja alá a cég3 2012. augusztus 24-én kelt hitelezői igény bejelentése, amelyben a cég3 engedményesként a cég5től rá engedményezett, a felperessel szembeni 9.062.050 euró tagi kölcsön tartozásból (az 500.000 euró foglalón felüli) 8.562.050 eurót kívánt nyilvántartásba vetetni. Mivel a tartozás forrását a hitelezői igénybejelentés egyértelműen tagi kölcsönként megjelölve tartalmazza, szintén nincs jelentősége annak, hogy a cég3 ezt követően a követelését (tévesen) kártérítésként jelölte meg, valamint annak sem, hogy a Fővárosi Ítéltábla 18.Fpkhf.44.227/2015/3. számú végzésével ebből 8.223.616 euró összeg hitelezői igényként nyilvántartásba vételét a felperes tartozás elismeréseire tekintettel rendelte el.

[174] Az elsőfokú bíróság megállapításával ellentétben a meghallgatott tanúk előadása is azt támasztja alá, hogy a szerződések megkötésének egyik célja mindvégig a felperes közvetett tulajdonszerzése volt, és ennek érdekében a tagjától kölcsön kapott összeg a felperes teljesítéseként került átutalásra az cég7nek. tanú2 nyilatkozata értelmében (10.G.44.438/2016/63. számú jegyzőkönyv, 3-4. oldal) a 9.000.000 euró összeget a tulajdonosai biztosították a felperes részére, úgy, hogy azt a cég2-nek utalták. tanú3 nyilatkozata (10.G.44.438/2016/63. számú jegyzőkönyv, 5-6. oldal) értelmében az önerőt a felperes tulajdonosi köre utalta át, akként, hogy az önerőt a felperes biztosította, „tehát az ő pénzének számított, mivel ő szerette volna megszerezni az ingatlant”. tanú4 előadása értelmében (10.G.44.438/2016/72. számú jegyzőkönyv, 3-4. oldal) a felperes biztosította a

9.000.000 euró önrészt úgy, hogy ezt a cég5 vette fel hitelként több cégtől, ezt az összeget rendelkezésére bocsátották a cég5-en keresztül a felperesnek. A cég5 biztosította a 9.000.000 eurót, majd engedményezte az ebből fakadó követelését a cég3-re. A cég5 kölcsönként biztosította a felperesnek a 9.000.000 euró önrészt, aki ezt úgy használta fel, hogy a cég6-on keresztül kifizette a vételárat.

[175] A fenti tanúvallomásokból egyértelműen következik – a felperes és a cég6 közötti szerződés minősítésétől függetlenül – hogy az önrész összege a felperes által a tagjától kapott kölcsönből került az üzletrész eladójának átutalásra, azaz az a felperes oldalán vagyonsökkenésként jelentkezett. A Fővárosi Ítéltábla megjegyzi, hogy az ítélet indokolásában a tanúvallomásokból idézett részletek is kétséget kizáróan azt támasztják alá, hogy az önrész a felperes teljesítésének minősül, az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokból ennek ellenére, nyilvánvalóan okszerűtlenül jutott ezzel ellentétes következtetésre.

[176] A fentiek alapján azt kellett megállapítani, hogy a felperesnek az önerő biztosításával 9.062.000 euró összegben csökkent a vagyona, ilyen összegben keletkezhetett kára. A perben az ugyanis nem volt vitatott, hogy a vételár-rész cég7 eladónak szolgáltatása ellenében a felperes az cég8 üzletrészét részben sem szerezte meg.

[177] Ezen, az önerő megfizetésével felmerült vagyonsökkenés megállapíthatóságára tekintettel ezt követően szükséges volt a kártérítés további elemeinek, az alperesek felperes által állított károkozó magatartása, valamint a kár bekövetkezte közti okozat meglétének a vizsgálata.

[178] A felperes állítása szerint az alperesek a kárát azáltal okozták, hogy az I. rendű alperes jogelődje jogellenesen felmondta a bérleti szerződést, amelynek következtében a párhuzamos kölcsönszerződés finanszírozása ellehetetlenült, és a vételi joga gyakorlásával nem szerezte meg az cég8 egyedüli tagjának, a cég10-nek 100%-os üzletrészét és ezzel közvetve a egyéb1 tulajdonjogát. Előadása értelmében a károkozás emellett abban áll, hogy az alperesek az cég10 üzletrészét előbb kiüresítették, majd az üzletrész a cég10 I. rendű alperes jogelődjébe beolvadása útján ténylegesen meg is szűnt.

[179] A fentiekből kitűnően a felperes által állított okozat lényeges eleme egyrészt a bérleti szerződés jogellenes, az előírt eljárás meg nem tartásával és tartozás hiányában történt megszüntetése, másrészt az a körülmény, hogy az alperesek szerződésszegő magatartása hiányában a vételi joga gyakorlásával a cég10 100%-os üzletrészét megszerezte volna.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az okozat utóbbi eleme nem áll fenn; a felperes nem igazolta, hogy az alperesek jogellenes magatartása miatt nem tudta a vételi joga gyakorlásával az üzletrészt és ezáltal az ingatlan közvetett tulajdonjogát megszerezni.

[180] A Fővárosi Ítéltábla e helyen rögzíti, hogy – a felperes állításának megfelelően – a felperesnek az okozat fennállta körében nem a vételi jog megszerzéséhez szükséges feltételek tényleges teljesülését kellett bizonyítania, hanem azt, hogy az alperesek jogellenes károkozó magatartása hiányában e feltételek bekövetkeztek volna.

[181] A rPtk. az adásvétel különös nemei között szabályozza a vételi jog biztosítását. A rPtk. 375. § (1) bekezdése értelmében, ha a tulajdonos másnak vételi jogot (opció) enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja. A (4) bekezdés akként rendelkezik, hogy egyebekben a vételi jogra a visszavásárlási jog szabályait kell alkalmazni. A rPtk. 374. § (2) bekezdése szerint a visszavásárlási jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni; az ezzel ellentétes megállapodás semmis.

[182] Mivel a 2008. augusztus 21-i opciós szerződés a vételi jogot a cég11 javára a kölcsönszerződés fennálltának idejére – azaz a futamidőt tekintve 17 évig – biztosítja, a szerződés 3.1. pontjának vételi jog gyakorlására biztosított határidőt megállapító rendelkezése a rPtk. 375. § (4) bekezdése szerint alkalmazandó 374. § (2) bekezdése alapján semmis.

[183] A rPtk. 239. § (1) bekezdése értelmében a szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg.

[184] A fentiek értelmében az egyedi esetben szükséges annak mérlegelése, hogy mikor tekinthető az érvénytelen kikötés olyannak, ami a felek szerződéskötését lényegesen nem befolyásolja, azaz aminek hiányában a szerződést megkötötték volna.

A felperes a rPp. 164. § (1) alapján öt terhelő bizonyítás ellenére nem igazolta, hogy a felek az opciós szerződést a vételi jog ötéves időtartamra biztosítása mellett is megkötötték volna. Ugyanakkor ennek mindenképpen ellentmond az a tény, hogy az opciós szerződés 3.1. pontjában foglaltak szerint a cég11 vételi jogát a kölcsön folyósításának napjától számított négy év elteltéig nem is volt jogosult gyakorolni, másrészt az a körülmény is, hogy a 2009. november 9-i, a vételi jog gyakorlásának kijelöléséről szóló megállapodás 2. pontja értelmében a cég11nek e kijelölésre nem is volt lehetősége az „Opciós Időszak Lejárta”, azaz a kölcsönszerződések teljes futamidejének eltelte előtt. Ez pedig azt támasztja alá, hogy a vételi jog kikötésének lényeges feltétele volt a vételi jog öt évet meghaladó időtartamon túli gyakorolhatósága.

[185] A vételi jog gyakorlására biztosított határidőt megállapító rendelkezés semmissége ezért az egész opciós szerződés semmisségét eredményezi.

[186] A rPtk. 375. § (4) bekezdésén, továbbá a 374. § (5) bekezdésén keresztül alkalmazandó 373. § (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy az elővásárlási jog átruházása – ha törvény eltérően nem rendelkezik – semmis, gazdálkodó szervezet azonban kijelölheti azt a személyt, aki e jog gyakorlására jogosult.

[187] Ezen rendelkezések tehát azt jelentik, hogy a vételi jog átruházása semmis, de gazdálkodó szervezet, törvény eltérő rendelkezése hiányában, kijelölhet vételi jog gyakorlására jogosult személyt.

[188] Az EBH2011. 2402. számú elvi döntés értelmében is a gazdálkodó szervezet jogosult az őt megillető vételi jog gyakorlására más személyt kijelölni. A kijelölt személy azonban nem válik a vételi jog jogosultjának általános jogutódjává, a kijelölés nem a vételi jog átruházását jelenti.

[189] Az üzletrész átruházására korábban a társasági törvények tartalmaztak speciális szabályozást.

[190] A 2008. augusztus 21-i opciós szerződés megkötésekor hatályban volt, ezért irányadó Gt. 123. § (1) bekezdése értelmében az üzletrész a társaság tagjaira – a társaság saját üzletrészét kivéve – szabadon átruházható.

A (2) bekezdés szerint a tagot, a társaságot vagy a taggyűlés által kijelölt személyt – ebben a sorrendben – az adásvételi szerződés útján átruházni kívánt üzletrészre – ha azt a társasági szerződés nem zárja ki vagy nem korlátozza – elővásárlási jog illeti meg.

A Gt. 125. § (1) bekezdése kimondja, hogy az elővásárlási jog átruházása semmis.

[191] A Fővárosi Ítéltábla rámutat, a 2009. november 9-i megállapodás a rPtk. 373. § (4) bekezdése szerinti vevő kijelölési jogot tartalmaz.

[192] A BH2008. 189. számon közzétett eseti döntés értelmében ugyanakkor a rPtk. 373. § (4) bekezdése szerinti elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó kijelölési jog a társasági jogban nem érvényesül; az ellentétes lenne a törvény szabályozásának céljával, mivel lehetővé tenné a kívülálló személynek a Gt.-ben szabályozott elővásárlási jogosulti sorrend megkerülésével a társaságba jutását.

[193] Mindezekből következően az üzletrész tekintetében nem csak a vételi jog átruházása, hanem a vételi jog gyakorlására a vételi jog jogosultjától eltérő személy kijelölése sem megengedett.

[194] A tag üzletrészenek kívülálló, harmadik személyre adásvétel útján történő átruházása esetén a törvény a fentiek szerint a többi tag, a társaság, illetve a taggyűlés által kijelölt harmadik személy részére elővásárlási jogot biztosított. Bár a Gt. idézett rendelkezésében kifejezetten nem jelenik meg, az ezen jogszabályhelyhez fűzött jogalkotói indokolásból egyértelműen kitűnik, hogy – a korábbi szabályozással egyezően – az elővásárlási jogról való lemondás ugyancsak semmis, az elővásárlási jogról érvényesen lemondani nem lehet. Ebből következően a tag az üzletrész adásvétele esetén a másik tag üzletrészeire vonatkozóan őt megillető elővásárlási jogáról akkor sem mondhat le érvényesen, ha üzletrészt maga is értékesíti.

[195] Mivel a 2008. augusztus 21-i opciós szerződés nem csupán a vételi jog átruházására vonatkozó rendelkezés tekintetében, hanem a fentiek szerint teljes egészében semmisnek minősül, a felperes az érvénytelen szerződés alapján jogot nem szerezhette volna, a vételi jog gyakorlása emiatt sem az alperesek magatartása miatt hiúsult meg.

[196] Semmisség hiányában sem lehetne a vételi jog gyakorolhatóságának hiányát az alperes jogellenesnek állított magatartására visszavezetni a következőkre tekintettel.

[197] A módosult finanszírozási konstrukció szerint a felperes az cég8 100 %-os üzletrészt nem közvetlen adásvétellel, hanem a cég10 üzletrészre kikötött vételi jog gyakorlása útján tudta volna megszerezni. Ennek ilyen módon történő megvalósulását azonban kizárta az, hogy a 2008. augusztus 21-i opciós szerződés eladóiként a cég10 tulajdonosai, a cég9 és a Alperes2 nem a felperes, hanem a vevő cég11 javára kötöttek vételi jogot biztosító megállapodást.

Emellett az opciós szerződés 3.3. pontja lehetőséget biztosított a cég11 részére – az eladó írásbeli hozzájárulásával – a vételi jog átruházására, amennyiben a vevő által megnevezett, megfelelő anyagi háttérrel rendelkező gazdasági társaság a megállapodásokban foglalt kötelezettségeket az eladóval szemben teljeskörűen átvállalja. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy az opciós szerződés e pontban sem tartalmazza nevesítve a vételi jog lehetséges jogosultjaként a felperest, továbbá a 3.3. pont kifejezetten a vételi jog átruházásának, nem pedig a vételi jog gyakorlója kijelölésének lehetőségét tartalmazza.

[198] Miután a cég11 2015-ben – nem vitásan – megszűnt, és a megszűnését megelőzően vételi jogát nem gyakorolta, illetve nem ruházta át, ez a tény önmagában kizárta a felperes vételi jogának gyakorolhatóságát. A felperes ezzel összefüggésben nem bizonyította, hogy a cég11 megszűnése is az alperesek szerződésszegő magatartására vezethető vissza. Mivel a cég11 2015-ben anélkül szűnt meg, hogy az opciós szerződés 3.3. pontja alapján vételi jogát a felperesre átruházta volna, a felperes kára nem az alperesek károkozó magatartására, hanem arra vezethető vissza, hogy vételi jogosultság hiányában a cég10 100%-os üzletrészt egyébként sem tudta volna megszerezni.

[199] Az alperesek magatartása és a felperes kárának bekövetkezte közti okozat azonban, amint arra a Fővárosi Ítéltábla fentebb már rámutatott, az opciós szerződés érvényessége esetén sem áll fenn. A felperes által hivatkozott, vételi jog gyakorlójának kijelöléséről szóló 2009. november 9-i megállapodás 2. pontja értelmében a cég11 azt vállalta ugyanis, hogy az „Opciós Időszak Lejártakor”, a vételi jogának gyakorlása esetén jelöli ki a felperest a vételi jog gyakorlására. A fenti, kettős feltételből egyrészt az állapítható meg, hogy a szerződés szerinti kijelölésre az opciós szerződés 3.1. pontjában az opciós időszak lejártának definíciója értelmében a kölcsönszerződés fennálltának ideje alatt nem kerülhet sor. A megfogalmazásból egyértelműen következik továbbá az is, hogy a cég11 csupán arra az esetre vállalta a felperesnek a vételi jog gyakorlójaként kijelölését, amennyiben ő maga él az opciós szerződés szerinti e jogosultságával; e jogának gyakorlására azonban kötelezettséget nem vállalt. Mindebből következően amennyiben a cég11 a 2008. augusztus 21-i opciós szerződésben biztosított vételi jogával – a saját döntése szerint – nem él, úgy a felperes az alperesek által megjelölt károkozó magatartásától függetlenül nem tudott volna vételi jogot gyakorolni.

[200] A felperes arra nem hivatkozott, hogy a II. rendű alperes és jogelődje, a cég9 mint az opciós szerződés alanyai az alperesek által is semmisnek állított opciós szerződés megkötésével lehetetlenítették el a vételi joga gyakorlását.

[201] A fentiek alapján, az alperesek magatartása és a felperest ért kár közti okozati összefüggés fennállta hiányában az alperesekkel szemben 9.062.000 euró egyetemleges megfizetésére irányuló, elsődleges, kártérítés iránti kereseti kérelem – az elsőfokú bíróság által megállapítottaktól eltérő okból – megalapozatlan.

[202] A felperes felemelt keresetében kizárólag az I. rendű alperessel szemben további követelést érvényesített, amelynek elsődleges jogcíme szintén kártérítés volt.

[203] Mivel a felperes elmaradt haszon címén, úgy érvényesített követelést az I. rendű alperessel szemben, hogy a kártérítést részben – az ingatlan értéke mint elmaradt haszon tekintetében – az alperesek jogellenes magatartása eredményeként az opciós joga gyakorlásának lehetetlenülésére alapozta (hiszen ezáltal tudta volna az ingatlan közvetett tulajdonjogát az üzletrészen keresztül megszerezni), a fent kifejtettek szerint az 5.448.000 euró (a 14.510.000 euró vételár csökkentve a 9.062.000 euró önrész összegével) követelése az I. rendű alperes jogellenes magatartása és az őt ért kár közti okozati összefüggés hiányában minden további vizsgálat nélkül szintén megalapozatlan.

[204] Az ezt meghaladó, elmaradt haszon címén érvényesített követelésének további részét, a 3.600.539,67 svájci frank elmaradt bérleti díj iránti keresetét azonban a vételi jog

gyakorolhatóságától függetlenül, kizárólag bérleti szerződés jogellenes felmondására alapította.

[205] A bérleti szerződés felmondása mint az I. rendű alperes jogelődjének magatartása attól függően jogellenes, hogy az az előírt eljárási rend megtartásával került-e közlésre, valamint, hogy a felmondás időpontjában a felperesnek valóban fennállt-e a felmondást megalapozó tartozása. Ez utóbbi szakértői vizsgálatát a Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.202/2020/23. számú hatályon kívül helyező végzésében előírta, e bizonyítás foganatosítása azonban – a felperes megtett indítványa ellenére – elmaradt. Az e követelés megalapozatlansága azonban az előírt bizonyítás nélkül is megállapítható, az alábbiak szerint.

[206] A bérleti szerződés 6.1. pontja értelmében a felperes az cég8 részére bérleti díj fizetésére volt köteles, amely a bérleti szerződés alapján a szerződés felmondása hiányában elérhető hasznát mindenképpen csökkenti. A Fővárosi Ítéltábla e tekintetben az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel egyetértett. A felperes bérleti szerződéssel elérhető hasznát csökkentik továbbá a bérleti szerződés 6.6. pontjában meghatározott, a bérlőre áthárítható mellékkötelezettségek is. A felperes a 2012-2017 közti időszakra járó bérleti díj mint elmaradt haszon iránti követelését akként terjesztette elő, hogy abban nem számolt a bérleti szerződés teljesítésével szükségszerűen összefüggő kiadásaival és költségeivel, amely a követelése összegét megalapozatlanná teszi.

[207] A Fővárosi Ítéltábla itt mutat rá arra is, hogy az I. rendű alperes a Fővárosi Törvényszék előtti 34.Fpkh.194/2016. számú eljárásban csatolt, 2018. december 4-i beadványa, valamint az ezzel egyező tartalmú, későbbi beadványai tartozáselismerő nyilatkozatnak nem minősülnek.

[208] A rPtk. 242. § (1) bekezdése értelmében a tartozás elismerése a tartozás jogcímét nem változtatja meg, de az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen.

A (2) bekezdés szerint a tartozáselismerés a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozattal történik.

[209] A fentiek értelmében a tartozáselismerő jognyilatkozatot a jogosulthoz címzetten kell megtenni. A rPtk. 242. §-ához fűzött kommentár értelmében, amennyiben a tartozás elismerését tartalmazó nyilatkozat nem a jogosulthoz intézett, hanem azt a folyamatban lévő polgári eljárásban tették, arra a tartozáselismerés szabályai nem alkalmazhatók. Ezért az I. rendű alperesnek a felperes által hivatkozott beadványai akkor sem minősülnek tartozáselismerésnek, ha a tartalmi követelményeknek eleget is tennének. Ezen túl a tartozáselismerésnek egyértelműnek kell lennie. Az EBH2000. 309. számon közzétett döntés értelmében a fél nyilatkozatához a tartozáselismerés következményei csak akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon kifejezetten és félreérthetetlenül történik. Ennek pedig az I. rendű alperes felperes által hivatkozott, a bérleti szerződés alapján

elszámolást, és az elszámolás szerint a felperes oldalán fennálló tartozást kimutató beadványai nem felelnek meg.

[210] A felperes az elmaradt bérleti díj mint kártérítés iránti igényét az I. rendű alperes tartozáselismerő nyilatkozatára nem alapíthatja, ugyanakkor a követelése vitássá tett összegét a perben a rPp. 164. § (1) bekezdése alapján őt terhelő bizonyítás ellenére nem támasztotta alá, de megfelelően ki sem munkálta. Ezért az I. rendű alperessel szembeni 3.600.539,67 svájci frank bérleti díj mint elmaradt haszon iránti, elsődleges kereset megalapozatlan.

[211] Emellett az alperesek a teljes elmaradt haszon iránti követelés tekintetében helytállóan hivatkoztak arra, hogy a felperes e követelését 2021. október 25-én az elévülési időn túl érvényesítette, a követelés bírósági úton nem érvényesíthető.

[212] A rPtk. 360. § (1) bekezdése értelmében a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

A rPtk. 326. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik.

[213] A károsodás bekövetkezte ugyan valóban nem szükségszerűen esik egybe a károkozó magatartással, azonban a jelen esetben kétséget kizáró módon megállapítható, hogy a felperes az ingatlan értéke tekintetében az általa előterjesztett kereseti kérelem szerinti haszontól akkor esett el, amikor a vételi joga gyakorlása a cég10 I. rendű alperes jogelődjébe történt beolvadásával, továbbá a bérleti szerződés felmondása miatt a kölcsönszerződés teljesülése lehetetlenülésével lehetetlenné vált, azaz legkésőbb 2010. december 31-én, míg a bérleti díj bevétel tekintetében akkor, amikor az I. rendű alperes jogelődje a bérleti szerződést 2010. november 18-án felmondta.

[214] A Fővárosi Ítéltábla a bérleti a díj követelés tekintetében – a felperes hivatkozására reflektálva – rámutat arra, hogy bár a bérleti szerződés alapján járó bérleti díj valóban nem azonos a baleseti járadék követeléssel, azonban a PK 52. számú állásfoglalás a jelen esetben is irányadó az alapul szolgáló, a károkozó magatartást követően, folyamatosan jelentkező jövedelemkiesésben megnyilvánuló helyzet azonossága folytán. Amennyiben az elévülési idő minden egyes, a jövőben esedékes bérleti díj részletre vonatkozóan annak esedékességekor kezdődne, a bérleti díj elmaradásában jelentkező elmaradt haszon iránti követelés soha nem évülne el, korlátlan ideig érvényesíthető lenne, megghiúsítva ezáltal az elévülés intézményének célját.

[215] A rPtk. 324. §-ának (1) bekezdése szerint a követelések öt év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

A 325. §-ának (1) bekezdése értelmében az elévült követelést bírósági úton nem lehet érvényesíteni.

[216] A felperes a felemelt keresetét 2021. október 25-én terjesztette elő.

A fentiekre tekintettel a felperes elmaradt haszon iránti követelése bizonyítottsága esetén sem érvényesíthetné igényét, annak elévülése folytán.

[217] A felperes mind az alperesek 9.062.000 euró egyetemleges megfizetésére kötelezés iránti keresetének, mind az I. rendű alperessel szemben további 5.448.000 euró és 3.600.539,67 svájci frank iránti követelésének másodlagos jogcímeként az alperesek szerződés alapján fennálló elszámolási kötelezettségét jelölte meg.

[218] Az elsőfokú bíróság indokolása e körben annyiban helytálló, hogy a felperes a szerződés alapján történő elszámolási igénnyel csupán azon szerződéses rendelkezésre hivatkozással léphet fel, amely szerződéses jogviszonyban félként vett részt. A felperes szerződő félként a bérleti szerződésnek volt részese, amelynek azonban nincs olyan rendelkezése, amely akár a felperes által megfizetettnek minősülő önerő, akár a jövőben esedékes bérleti díjak vagy az ingatlan értéke esetében a szerződő felek közötti elszámolást írta elő. A felperes tévesen hivatkozott a bérleti szerződés 7.3.5., 8.2. és 8.6. pontjaira, mivel e rendelkezések nem a felperes által az cég8 üzletrészei megvásárlásához szükséges önerész összegének elszámolásáról, és nem is a bérbeadó általi jogtalan felmondás esetén a bérlo bevételeként elmaradó bérleti díjak elszámolásáról szólnak.

[219] A rPtk. 319. § (2) bekezdése értelmében a szerződés megszüntetése esetében a szerződés a jövőre nézve szűnik meg, és a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak. A megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződésszerű pénzbeli ellenértékét meg kell fizetni, amennyiben pedig a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél még nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár.

[220] A felperes a 9.062.000 eurót az cég7 (illetve az általa megjelölt személyek) részére teljesítette. Az önerőt nem az I. vagy II. rendű alperessel, illetve jogelődjeikkel kötött szerződések alapján, hanem e szerződéses jogviszonyokon kívül, a vételi jog majdani gyakorlásával megvalósuló, közvetett tulajdonszerzése érdekében teljesítette. A keresetében nem jelölt meg olyan szerződéses jogviszonyt, amely alapján akár az I., akár a II. rendű alperes a 9.062.000 euró összeggel elszámolni tartozik.

[221] A felperes I. rendű alperessel szemben érvényesített, elmaradt haszon iránti követelése nyilvánvalóan nem minősülhet a rPtk. 319. § (2) bekezdése szerinti, a felperes által már teljesített szolgáltatásnak, ezért az ezzel történő elszámolásra irányuló kereset megalapozatlan.

[222] Mindezek alapján a felperes másodlagosként megjelölt kereseti kérelme – mind az általa teljesített önerő összege, mind az elmaradt haszon iránti követelése tekintetében – szintén megalapozatlan.

[223] A fent kifejtettek alapján megalapozatlan az a másodlagos fellebbezés is, amely – az alperesek egyetemleges fizetési kötelezettsége mellőzésével – kizárólag az I. rendű alperes marasztalására, 14.510.000 (9.062.000 + 5.448.000) euró és ennek kamatai, valamint 3.600.539,67 svájci frank és ennek kamatai megfizetésére kötelezésére irányul, az előzőek szerinti jogcímenek.

[224] A jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett 9.062.000 euró követelés az I. rendű alperessel szemben megalapozott, míg a II. rendű alperessel szembeni e követelés megalapozatlan, az alábbiak szerint.

[225] A rPtk. 361. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni.

[226] A jogalap nélküli gazdagodás ugyan valóban szubszidiárius szabály – mint azt az ítélet is rögzíti –, vagyis alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha a gazdagodó és a sérelmet szenvedett fél között más jogviszony nem áll fenn, illetve ha a jogvita a felek fennálló jogviszonyára irányadó speciális szabályok szerint nem bírálható el. Azonban a rPtk. e §-ához fűzött kommentár szerint pusztán a felek között fennálló szerződéses kapcsolat ténye e rendelkezések alkalmazhatóságát nem feltétlenül zárja ki. Ha ugyanis a konkrét jogviszonyra irányadó szabályok vagy a felek szerződése az alaptalan gazdagodás tényállására nem terjed ki, a jogalap nélküli gazdagodás bekövetkezésével a felek között (az alap-jogviszonytól független) önálló kötelmi jogviszony jön létre.

[227] Az irányadó joggyakorlat (BH2010. 333.) értelmében az igazolatlanul előállott gazdagodás visszatérítésére sor kerülhet akkor, ha a vagyoneltolódásra a szerződéses jogviszony nem adott alapot, és az a szerződésszegés szabályai alapján sem orvosolható.

[228] Nem helytálló tehát az ítélet azon megállapítása, amely önmagában a szerződéses jogviszonyok fennállta folytán megalapozatlannak találta a felperes jogalap nélküli gazdagodásra alapított, harmadlagos keresetét.

[229] A fentiekre is tekintettel tévedett az elsőfokú bíróság, amikor indokolásában „a bérleti jogviszony jellegzetességeire” figyelemmel, valamint az opciós szerződés

megszűnésére tekintettel nem találta megállapíthatónak a jogalap nélküli gazdagodást. A felperes a harmadlagos keresetében ugyanis nem a bérleti vagy az opciós szerződés alapján teljesített ellenértéket, hanem a szerződésekben nem szereplő teljesítésként általa megfizetett, ellenszolgáltatással nem fedezett összeget követel.

[230] A felperes elsődleges, kártérítés iránti keresete elbírálásánál már megállapítottakkal egyezően a 9.062.000 euró önrész megfizetése a felperes teljesítésének minősül, az az cég7-nek teljesített üzletrész-vételár részét képezte, amelyből a felperes 500.000 eurót közvetlenül, míg az ezt meghaladó összeget a cég5 és a cég15 útján fizette meg az cég7-nek, illetve az cég7 által kijelölt hitelezőknek.

[231] Figyelemmel arra, hogy a felperes teljesítése által a cég10 az cég8 üzletrészét a szerződésben megjelölt, vitássá nem tett 13.453.560,82 euró vételár helyett mindösszesen 4.391.560,82 euró összeg fejében szerezte meg, megállapítható, hogy a cég10 a felperes teljesítése által gazdagodott, 9.062.000 euró vagyoni előnyhöz jutott.

[232] A cég10 I. rendű alperesbe beolvadása folytán a vagyoni előny a jogutód I. rendű alperesnél jelentkezik.

[233] A gazdagodás akkor alaptalan, ha a vagyoni előnyhöz jutott félnek nincs olyan jogcíme, amely őt az előny megtartására feljogosítaná. Az alperesek a per során nem is hivatkoztak olyan jogcímre, amely alapján a felperes által teljesített önrész összegére a felperes üzletrészszerzése hiányában igényt tarthatnának. Nem helytálló az alperesek hivatkozása, hogy az önrész teljesítése annak érdekében történt, hogy azt a cég6 „elveszítse”. A fentebb kifejtettek szerint, a szerződéses konstrukcióból kitűnően ezt az összeget a felperes a későbbi üzletrész-, illetőleg az ingatlan közvetett tulajdonszerzése érdekében fizette meg. A felperes 2010. július 13-án kelt, a II. rendű alperes jogelődjéhez intézett levelében is az általa megfizetett önerő szabályszerű számviteli rendezését kérte, és utalt a korábbi, tőkeemeléssel megvalósuló tulajdonszerzési javaslatára, amelyet az cég8 (a 2010. július 6-i levelének tartalma szerint) elutasított.

[234] Az alperesek azon érve sem helytálló, hogy az önrész összegének meg nem térülése a felperes üzleti kockázatába beleérthető. A felperes ugyanis a bérleti díj rendszeres fizetése, a hozzá befolyt bérleti díjak engedményezése és az önrész megfizetése esetén a finanszírozási konstrukcióból eredően számíthatott az üzletrész megszerzésére; tulajdonszerzése nem függött egyéb gazdasági kockázattól. Az önrész megfizetésekor nem kellett azzal számolnia, hogy azt a szerződésszerű teljesítése esetén is ellenérték szerzése nélkül elveszítheti. A finanszírozási ajánlatból egyértelműen következő, a felperest illető vételi jog gyakorolhatóságát ténylegesen biztosító, érvényes szerződés megkötésének elmaradása üzleti kockázatnak nem minősül.

[235] Figyelemmel arra, hogy az cég8 üzletrészét az I. rendű alperes jogelődje szerezte meg, majd 2010. december 31-ével a cég10 és az cég8 is az I. rendű alperes jogelődjébe olvadt be, az önrész felperes általi teljesítésével a II. rendű alperes nem gazdagodott. Nem helytálló a felperes azon hivatkozása, hogy a gazdagodás megvalósul a II. rendű alperes mint tag üzletrésze értékének növekedésével, mivel a vételár különbözet megfizetése alól nem a II. rendű alperes mentesült, a II. rendű alperes üzletrészének értéke ezáltal nem nőtt; az önrész teljesítéséből eredő vagyonnövekedés nem nála, hanem a cég10-nél volt kimutatható. A jogalap nélküli gazdagodás megfizetése iránti, harmadlagos kereseti kérelem csakis az I. rendű alperes vonatkozásában lehet megalapozott; a II. rendű alperessel szembeni e követelés megalapozatlan.

[236] A jogalap nélküli gazdagodás feltétele, a vagyoni előny állhat passzívumtól való mentesülésben is, abban az esetben is bekövetkezhet, ha a gazdagodó valamely kötelezettségtől szabadul. Miután az cég8 100 %-os üzletrésze megszerzéséhez az adásvételi szerződés értelmében a cég10-nek 13.453.560,82 euró vételárat kellett volna fizetnie, azonban a felperes teljesítése által csupán 4.391.560,82 euró vételáron megszerezte azt, a nála jelentkező gazdagodás mértéke az ügylet kapcsán általa megtakarított 9.062.000 euró.

[237] Az I. rendű alperes jogelődjének, a cég10-nek a kevesebb üzletrész vételár megfizetése által megvalósuló jogalap nélküli gazdagodásán nem változtat az, ha a felperesnek a bérleti szerződés alapján esetlegesen tartozása áll fenn az I. rendű alperes felé, ugyanis a cég10 9.062.000 euró megfizetésének kötelezettsége alól ezen tényről függetlenül mentesült. Ugyancsak megalapozatlan, a jogalap nélküli gazdagodás tényét nem befolyásolja az alperesek azon hivatkozása, hogy a (fentiek szerint nem gazdagodó) II. rendű alperes a finanszírozás megtérülése hiányában a teljes kölcsönügylet kapcsán veszteséget szenvedett.

Az I. rendű alperes nem hivatkozott arra, hogy az így nyert gazdagodástól időközben bármilyen módon elesett volna; a felperes esetleges bérleti díj tartozása ennek alátámasztására nem is lehet alkalmas.

[238] Mivel a cég10-nél, majd az I. rendű alperesnél kimutatható vagyoni előny abban áll, hogy az cég8 üzletrészének vételárából 9.062.000 euró az üzletrészt megvásárló cég10 által nem került megfizetésre, ugyanakkor az üzletrész átruházás teljesítésbe ment, a cég10 az cég8 egyedüli tagjaként a cégjegyzékbe bejegyzésre került, ettől a vagyoni előnytől a cég10, illetve I. rendű alperes valójában el sem eshetett.

[239] Mindezek alapján azt kellett megállapítani, hogy a jogalap nélküli gazdagodás megállapításának jogszabályi feltételei fennállnak. A vagyoni előny az I. rendű alperesnél kimutatható, annak megszerzése jogalap nélkül történt, mégpedig a felperes rovására.

[240] A fentiekből következően az elsődleges, mind a másodlagos kereset mindkét alperessel szemben megalapozatlan, míg a harmadlagos, jogalap nélküli gazdagodás címén

9.062.000 euró megfizetése iránti kereseti kérelem az I. rendű alperes vonatkozásában megalapozott, míg a II. rendű alperes esetében alaptalan.

[241] A felperes a megítélt 9.062.000 euró követelése után a rPtk. 301. § (1) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamatra jogosult. A Fővárosi Ítéltábla a kamat mértéke meghatározásánál figyelemmel volt arra, hogy a jogalap nélküli gazdagodás címén fennálló követelés nem szerződéses kötelemből ered, így nem a rPtk. 301/A. §-a szerinti kamatmérték irányadó.

Idegen pénznemben fennálló, meghatározott kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a fizetendő kamat mértékének meghatározása során a jegybanki alapkamat alatt az adott idegen pénznemet kibocsátó ország központi bankja által meghatározott „irányadó kamatlábat (referencia kamatlábat)” kell érteni. Ha a fizetést euróban kell teljesíteni, az irányadó kamatláb az Európai Központi Bank által alkalmazott kamatláb. (BDT2008. 1814.)

[242] A Fővárosi Ítéltábla a kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű alperessel szembeni, 9.062.000 euró és járulékai megfizetése iránti keresetet elutasító részében a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 9.062.000 eurót és ez után 2008. október 21. napjától a kifizetés napjáig járó, a rPtk. 301. § (1) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamatot. Az ítéletnek az I. rendű alperessel szembeni 5.448.000 euró és 3.600.539 svájci frank, 67 rappen, valamint ezek járulékainak megfizetése iránti keresetet és a II. rendű alperessel szembeni keresetet elutasító részét szintén a rPp 253. § (2) bekezdése alapján, kiegészített és jórészt eltérő indokolással helybenhagyta.

[243] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének perköltségre (illeték viselésére) vonatkozó rendelkezését a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján szintén megváltoztatta, és a perköltség viseléséről a rPp. 81. § (1) bekezdése és a 78. § (1) bekezdése alapján, arra tekintettel rendelkezett, hogy a felperes az I. rendű alperessel szembeni keresete részbeni megalapozottságára tekintettel 42,8 %-ban pernyertesnek, míg a II. rendű alperessel szemben a vele szembeni keresete elutasítására tekintettel teljes egészében pervesztesnek minősül.

[244] A Fővárosi Ítéltábla a perköltség körében ügyvédi munkadíjként a felperes esetében az elsőfokú eljárásban felmerült 4.000.000 forintot, az alpereseknél 2.000.000 - 2.000.000 forintot, a megelőző másodfokú eljárásban felmerült, a 16.Gf.40.202/2020/23. számú végzésben megállapított 2.000.000, illetve 1.000.000–1.000.000 forintot vett figyelembe, valamint a megismételt elsőfokú eljárásban a felperesnél 2.000.000, az I. rendű alperesnél 1.400.000, a II. rendű alperesnél 600.000 forintot és a jelen másodfokú eljárásban a felperesnél 1.000.000, az I. rendű alperesnél 700.000, a II. rendű alperesnél 300.000 forintot, továbbá, a mindezen összegek után járó áfa összegeket vette számításba.

[245] Az ügyvédi munkadíjak összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdés c) pontja, (4), (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján állapította meg, az IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint azokat jelentősen mérsékelve, figyelemmel a per során végzett és ténylegesen szükséges jogi képviselői tevékenység mértékére is, ilyen mértékben találva a díjat arányosnak. Tekintettel volt arra is, hogy a megismételt elsőfokú eljárásban és a jelen másodfokú eljárásban az I. és II. rendű alperesekkel szemben érvényesített követelések alapján számítható pertárgy érték eltér; az I. rendű alperessel szembeni követelés 5.618.761.991 forintot tesz ki (az érvényesítéskori 265,45, illetve 364,46 forint/euró és 340,97 forint/svájci frank árfolyamokkal számolva), míg a II. rendű alperessel szembeni követelés értéke 2.405.507.900 forint (az érvényesítéskori 265,45 forint/euró árfolyammal számolva).

Perköltségként figyelembe vette továbbá a felperes által a perindításkor megfizetett 900.000 forint eljárási illetéket is.

[246] A fentiek alapján az I. rendű alperessel szemben a megítélt követelésre tekintettel 42,8 %-ban pernyertes felperes a 9.000.000 forint + áfa ügyvédi munkadíj perköltségéből 3.852.000 forint + áfa összegre és a 900.000 forint megfizetett illetékből 385.200 forintra, míg az 57,2 %-ban pernyertes I. rendű alperes az 5.100.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló perköltségéből 2.917.200 forint + áfa összegre jogosult. A Fővárosi Ítéltábla ezen összegek különbözete felperesnek megfizetésére kötelezte az I. rendű alperest. A teljes egészében pernyertes II. rendű alperes 3.900.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megfizetésére a felperest kötelezte.

[247] A felperes illetékfeljegyzési joga folytán a kereset felemelésekor meg nem fizetett 600.000 forint kiegészítő kereseti illeték, valamint a szintén meg nem fizetett 2.500.000 forint fellebbezési illeték felperes és az I. rendű alperes általi, elvesztességük arányában történő viseléséről szintén a rPp. 81. § (1) bekezdése, valamint a perindításkor még hatályban volt, ezért a jelen eljárásban alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2022. december 14.

dr. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

dr. Kolozs Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

